

اصول بنيادين نهضت بين المللى

صليب سرخ و هلال احمر

اصول اخلاقى و ابزار اقدام بشردوستانه

ICRC

International Federation
of Red Cross and Red Crescent Societies

0513/004 06.2016 950

International Federation
of Red Cross and Red Crescent Societies

ICRC

اصول بنيادين نهضت بين المللى
صليب سرخ و هلال احمر
اصول اخلاقى و ابزار اقدام بشردوستانه

- ۰۴ چرا به اصول بنیادین نیاز داریم؟
- ۰۸ پیدایش اصول بنیادین
- ۱۴ واقعیت های جنگ و بحران
- ۱۶ چالش های جدید

۳۳

اصل بشردوستی

نهضت بین المللی صلیب سرخ و هلال احمر، که خود حاصل میل کمک-رسانی بدون تبعیض به زخمی ها در میدان نبرد می باشد، در تلاش است با بهره گیری از ظرفیت های بین المللی و ملی خود در راستای جلوگیری از درد و رنج انسان ها و کاهش آن در جای جای این کره ی خاکی فعالیت نماید. هدف از این نهضت، حمایت از جان و سلامت نوع بشر و حصول اطمینان از احترام به او است. نهضت یادشده، مروج تفاهم متقابل، دوستی، همکاری و صلح پایدار را میان تمامی مردمان است.

۳۱

اصول در عمل:
وجه بشردوستی

۳۲

اصل بی غرضی

نهضت به لحاظ ملیت، نژاد، باورهای دینی، طبقه اجتماعی یا عقاید سیاسی تبعیضی اعمال ننموده و در تلاش است آلام افراد را صرفاً با توجه به نیازهای ایشان تسکین داده و در این راستا، اضطراری ترین موارد سختی در اولویت قرار دارد.

۳۸

اصول در عمل:
بی غرضی در یک کشور از هم پاشیده

۴۰

اصل بی طرفی

نهضت به منظور حفظ اعتماد همگانی در مخاصمات جانبداری نکرده یا در هیچ زمانی در مناقشات سیاسی، نژادی، دینی یا ایدئولوژیکی شرکت نمی کند.

۴۹

اصول در عمل:
ارائه ی خدمات مراقبتی همگانی در کشور سومالی

۵۰

اصول در عمل:
بی طرفی و جامعه

۵۳

اصل استقلال

نهضت، نهادی مستقل است. علیرغم آن که جوامع ملی به منزله ی بازوهای معین در ارائه ی خدمات بشردوستانه دولت های متبوع خود عمل نموده و در شمول قوانین کشورهای مربوطه خود قرار دارند، لیکن همواره ناگزیر از حفظ خودمختاری خود می باشند تا بتوانند همواره مطابق با اصول نهضت عمل نمایند.

۶۳

اصل خدمات داوطلبانه

نهضت، جنبشی داوطلبانه بوده و به هیچ عنوان برای کسب انتفاع طراحی نشده است.

۶۸

اصول در عمل:
فعالیت دائمی داوطلبانه

۷۰

اصل یگانگی

صرفاً یک جمعیت صلیب سرخ در هر کشور امکان فعالیت دارد، که می بایست پذیرای همه اقشار باشد. جمعیت مزبور ملزم به انجام فعالیت های بشردوستانه مربوطه در سرتاسر قلمرو مربوط به خود می باشد.

۷۷

یگانگی: اساس استقلال

۷۸

اصل جهان شمولی

نهضت بین المللی صلیب سرخ و هلال احمر، نهضتی جهانی است که در آن تمامی جمعیت ها از وضعیت برابر برخوردار بوده و نسبت به تقسیم مسئولیت ها و وظایف برای کمک به یکدیگر اقدام می نمایند.

۸۵

اصول در عمل:
داستان سوواری: جهان شمولی در کار

۸۷

به هم پیوستگی اصول

۹۰

منابع و مراجع

چرا به اصول بنیادین نیاز داریم؟

تصور کنید یکی از داوطلبان جمعیت هلال احمر یا صلیب سرخ هستید. کشور شما درگیر جنگ داخلی وحشیانه‌ای است و وظیفه‌ی شما درمان تمامی بیماران و زخمی‌ها است. اما برای انتقال بیماران به بیمارستان ناگزیر از راندن آمبولانس خود از میان ایست و بازرسی‌های متعدد تحت کنترل نیروهای دولتی و ضددولتی هستید. در ایست و بازرسی نخست، یکی از سربازان می‌خواهد بداند سرنشین آمبولانس کیست و هنگامی که متوجه می‌شود بیمار شما مردی از منطقه‌ی تحت کنترل گروه‌های متخاصم است به شما اجازه عبور نمی‌دهد و شما را متهم به «کمک به دشمن» می‌کند. چه جوابی دارید؟ چگونه او را متقاعد می‌کنید که وظیفه‌ی شما، صرف نظر از اینکه به کدام طرف تعلق دارید، کمک بی‌طرفانه به تمامی افراد متأثر از جنگ است؟

حال تصور نمایید سیل فاجعه‌باری رخ داده و شما مسئولیت سازماندهی تیم‌های امدادی را برای تأمین مواد غذایی بازماندگان سیل بر عهده دارید. سیاسیون و رسانه‌ها برای حصول هرچه سریع‌تر نتایج مطلوب به شما فشار می‌آورند و همچنین ادعاهایی در خصوص این که چه افرادی در اولویت برخورداری از کمک‌های مزبور قرار دارند مطرح می‌نمایند. چگونه در مورد اولویت‌بندی ارائه‌ی کمک‌ها تصمیم‌گیری می‌نمایید؟ تصمیمات خود را بر چه مبنایی اتخاذ می‌کنید؟ وضعیت‌های دشوار مزبور، به کرات برای کارکنان و نیروهای دواطلب هلال احمر و صلیب سرخ در سرتاسر جهان رخ می‌دهد. خوشبختانه، نهضت

اصول بنیادین ابزاری مهم برای دسترسی به افراد متأثر از مخاصمات و فجایع محسوب شده و متضمن آگاهی عمومی از ماهیت صرفاً بشردوستانه رسالت نهضت می‌باشد. (تصویر) کاروانی از خودروهای امدادی کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ در حال عبور از یک ایست و بازرسی برای تخلیه افراد آسیب دیده از منطقه دماج در کشور یمن می‌باشد.

بین‌المللی صلیب سرخ و هلال احمر نسبت به تهیه و تنظیم ابزار قدرتمند امدادسانی مبادرت نموده است.

اصول بنیادین هفتگانه، یعنی بشردوستی، بی‌غرضی، بی‌طرفی، استقلال، خدمات داوطلبانه، یگانگی و جهان‌شمولی، مهمترین این ابزار تلقی می‌گردد و به‌عنوان عوامل الهام‌بخش (اهدافی که ارزش والایی برای تلاش کردن را دارند) و گام‌های عملی در جهت تحقق اهداف ایده‌آل مزبور در زمان صلح، مخاصمات مسلحانه یا سوانح طبیعی محسوب می‌شود. اصول مزبور ما را ملزم می‌نمایند بدون توجه به گرایش‌های سیاسی، نژادی یا دینی، بدواً به کمک کسانی که بیش از بقیه به کمک نیاز دارند بشتابیم. همچنین، این اصول، امر مزبور را با راهنمایی در خصوص نحوه‌ی جلب اعتماد مردم تحت تمامی شرایط یادشده میسر می‌نمایند.

هنگامی که این اصول فهمیده شده و از آنها پیروی شود، عموماً کارکنان و داوطلبان نهضت متوجه می‌شوند مردم به آن‌ها اجازه می‌دهند حتی حین درگیری نیز برای کمک به اشخاص نیازمند وارد عمل شوند. البته در برخی موارد نیز آن‌ها در ایست و بازرسی متوقف یا بازداشت می‌شوند یا حتی امکان دارد کشته شوند.

به همین دلیل، درک اصول بنیادین توسط مردم سرتاسر جهان ضروری است. مردم باید مطلع باشند کمک‌های بشردوستانه‌ی ارائه‌شده توسط ما فاقد هرگونه تبعیض است. به‌عنوان نمونه، یک گروه مسلح می‌بایست بتواند اطمینان حاصل کند که نمایندگان کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ بی‌طرف بوده و صرفاً برای کمک به نیازمندان قصد ورود به قلمرو تحت کنترل آن‌ها دارند. بر همین اساس، افرادی که در سرتاسر جهان زمان و پول خود را صرف جمعیت ملی می‌نمایند نیز باید بدانند کمک‌های ایشان صرفاً در اختیار آسیب‌پذیرترین اقشار قرار می‌گیرد. اصول بنیادین نیز مبین ارزش‌ها و ایده‌آل‌های متضمن یگانگی نهضت می‌باشد. شایان ذکر است، اصول مزبور، فراخوانی برای اقدام جهت داوطلبان و کارکنان نهضت بوده و ما را با توجه به اصل بشردوستی ملزم به پیشگیری از بروز آلام بشری در هر نقطه از جهان می‌نماید.

زنی در حال حمل مواد غذایی که پس از وقوع سیلاب‌های سهمگین توسط جمعیت هلال احمر پاکستان توزیع شده است

از سویی اصول یادشده صرفاً به نهضت مرتبط نمی‌باشند. با توجه به اثبات کارایی این اصول با گذشت زمان، بسیاری از نهادها نسبت به تصویب برخی از آنها اقدام کرده‌اند. مجمع عمومی سازمان ملل متحد در دسامبر ۱۹۹۱ میلادی قطعنامه‌ی شماره‌ی ۴۶/۱۸۲ را تصویب نمود که به موجب آن مقرر گردید تمامی کمک‌های بشردوستانه آن سازمان طبق اصول بشردوستی، بی‌طرفی و بی‌غرضی ارائه گردد. همچنین، بشردوستی، بی‌غرضی و استقلال در آئین-نامه رفتاری نهضت بین‌المللی صلیب سرخ و هلال احمر و سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن-ها) در حوزه‌ی رهایی از بلایا نهادینه شده و از سوی بیش از ۵۰۰ سمن پذیرفته شده‌است. علیرغم تفاوت تعبیر و تفسیر و

جمعیت‌های ملی می‌بایست همواره از اصول بنیادین تبعیت نمایند. (تصویر) داوطلبان صلیب سرخ مکزیک در حال کمک به یک زن پس از بروز گردباد در سال ۲۰۱۳.

چرا بنیادین؟

اصول بنیادین مبین دلیل وجودی نهضت می‌باشند. علیرغم بیان دیدگاه ما از طریق اصول یادشده، اصول مزبور فاقد ماهیت معماگونه یا صرفاً مجموعه‌ای از باورهای خشک بوده، بلکه به طرق مختلف منعکس‌کننده‌ی بالاترین ایده‌آل‌های نوع بشر محسوب می‌شود، که انعکاسی از انسانی‌ترین الهامات ماست. همچنین اصول مزبور، معیارهایی مورداجماع و خاضعانه هستند که امکان کمک به مردم را در سخت‌ترین شرایط برای ایشان فراهم می‌سازد. کارایی این اصول بارها در بحران‌های حادث‌شده در سرتاسر جهان به اثبات رسیده‌است. این اصول، شاکله‌ی تصمیمات عملیاتی روزمره‌ی ما در عمل و همچنین راهبرد درازمدت ما را تشکیل داده و بر نحوه‌ی ساختاربندی سازمان‌های خود، همکاری با سایرین و اطلاع‌رسانی در خصوص عملکرد ما تأثیرگذار می‌باشند. بطور کلی، اصول مورد بحث متضمن پذیرش فعالیت‌های بشردوستانه‌ی اضطراری ما در میان آن دسته از کسانی است که شاید در غیر این صورت از پذیرش آن اکراه داشته یا رویکرد خصمانه‌ای در خصوص آن اتخاذ نمایند.

اصول بنیادین حاصل بیش از یک قرن تجربه‌ی فعالیت‌های بشردوستانه بوده و در قوانین بین‌المللی بشردوستانه به رسمیت شناخته شده‌است. به‌عنوان نمونه، کشورهای امضاکننده‌ی کنوانسیون‌های ۱۹۴۹ میلادی ژنو، رسماً موافقت خود را اعلام کرده‌اند که جمعیت‌های ملی باید بتوانند فعالیت‌های خود را مطابق با اصول صلیب سرخ پیگیری کنند. پروتکل‌های الحاقی این کنوانسیون‌ها که در سال ۱۹۷۷ میلادی به امضا رسیده‌است کشورهای عضو را مکلف کرده‌است به تمامی عناصر نهضت، اعم از جمعیت‌های ملی، کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ و فدراسیون بین‌المللی اجازه دهنده نسبت به انجام فعالیت‌های خود با رعایت اصول مزبور مبادرت نمایند، که این تعهد به کرات در قوانین نهضت، مصوب ۱۹۸۶ میلادی، مورد تأکید قرار گرفته‌است.

هرم پیکته

یکی از اشخاص کلیدی که به تهیه و تنظیم اصول بنیادین کمک کرد، ژان پیکته بود، که شرح‌های وی بر این اصول به سال ۱۹۷۹ میلادی هنوز مورد استفاده قرار دارد. وی بر این باور بود که اصول بنیادین بصورت یک هرم قابل تنظیم می‌باشد. بشر دوستی به‌عنوان اساسی‌ترین و ضروری‌ترین اصل به همراه بی‌غرضی، که آن هم بر کلیه‌ی دیگر اصول مؤثر است، در رأس هرم قرار دارند.

به‌کارگیری اصول مزبور توسط برخی از سازمان‌ها، اصول بنیادین الهام‌بخش نه تنها برای نهضت، که برای کل بخش بشر دوستانه بوده‌است.

پیدایش اصول

در زمستان ۱۸۶۴ میلادی، دو نماینده‌ی کمیته‌ی بین‌المللی جدیدالتأسیس کاهش آلام مجروحین (که بعدها کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ نامیده شد)، موسوم به چارلز وان دی ولد و لوئیس آپیآ، به تلاش برای کشف نحوه‌ی سازماندهی مراقبت‌های پزشکی در دو سوی جبهه‌ی نبرد میان نیروهای دانمارکی و اتریشی-پروسی اقدام نمودند. کمیته‌ی مزبور صرفاً یک سال قبل از آن توسط پنج مرد سوئیسی تشکیل شده بود، که در میان ایشان هانری دونان قرار داشت که شدیداً تحت تأثیر مشاهدات خود حین نبرد سولفرینو در شمال ایتالیا به سال ۱۸۵۹ میلادی قرار گرفته بود (رجوع به سیر زمانی).

میدان نبرد مزبور، آزمایشگاهی برای بررسی ایده‌ای جدید، یعنی ارائه‌ی مراقبت‌های پزشکی بی‌طرفانه به تمامی طرف‌های درگیر، توسط داوطلبان فعال در کنار نیروهای نظامی محسوب

نشان صلیب سرخ در سال ۱۸۶۴ در نبرد میان نیروهای دانمارک و اتریشی-پروسی: دو نماینده از نهادی که امروزه کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ خوانده می‌شود از بازوبند با علامت صلیب حین مراقبت از سربازان زخمی استفاده کردند.

سیر زمانی اصول بنیادین

1870 1869 1868 1867 1866 1865 1864 1863 1862 1861 1860 1859 1858 1857 1856 1855

۱۷ فوریه ۱۸۶۳ - ایجاد کمیته‌ی بین‌المللی درمان زخمیان، پیش از کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ و نهضت بین‌المللی صلیب سرخ و هلال احمر. نخستین جمعیت ملی صلیب سرخ در ووتمبرگ واقع در آلمان امروزی راه‌اندازی گردید.

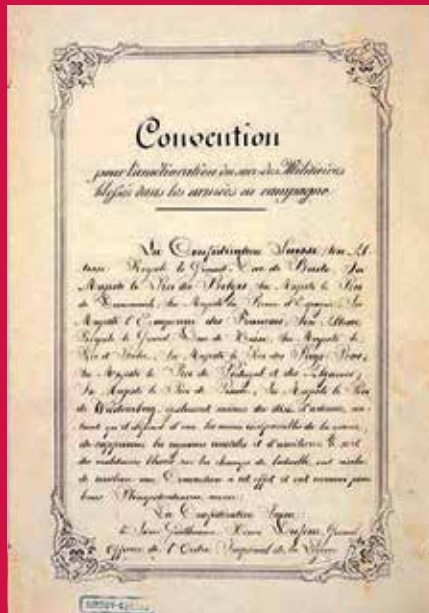
اوت ۱۸۶۴ - کمیته‌ی جدیدالتأسیس یادشده نخستین کنوانسیون ژنو را مطرح نمود، که توسط ۱۶ کشور به امضا رسید. کنوانسیون مزبور، که رسماً کنوانسیون بهبود شرایط زخمیان ارتش‌های حاضر در میدان نبرد خوانده می‌شد، متضمن ۱۰ ماده، به‌عنوان اساسنامه‌ی فعالیت‌های بشردوستانه‌ی بی‌طرفانه و بی‌غرض و دعوت از طرف‌های در حال جنگ برای احترام به پرسنل درمانی می‌باشد. کنوانسیون یادشده تصریح می‌نماید: «سربازان زخمی یا بیمار، قطع نظر از ملیت آن‌ها، باید جمع‌آوری شده و تحت مراقبت قرار گیرند.»

هانری دونان و زنان شهر کوچک کاستیلیونوه دله استیویره پس از نبرد سولفرینو برای کمک به زخمیان نبرد گرد هم آمدند.

۲۴ ژوئن ۱۸۵۹ - نبرد ارتش‌های فرانسه و پیه‌مون-ساردینیا و اتریشی در نزدیکی روستای سولفرینو واقع در شمال ایتالیا. هانری دونان، تاجر سوئیسی، شاهد وضعیت خونین پس از نبرد بود و به سازماندهی ارائه‌ی کمک‌های امدادی به سربازان زخمی در تمامی جبهه‌های نبرد اقدام نمود. او با تعهدی عمیق به بهبود بسیاری از زخمیان نبرد به ژنو بازگشت.

۱۸۶۲: دونان کتاب خود موسوم به خاطرات سولفرینو را منتشر نموده و کمپین رایزنی قدرتمندی را برای بدست آوردن حمایت جهت ایده‌ی خود در خصوص راه‌اندازی نیروهای داوطلب بین‌المللی برای امدادرسانی به سربازان زخمی در جنگ آغاز نمود.

داد امکان ارائه‌ی کمک بدون تبعیض حتی در میدان جنگ نیز میسر است. لیکن تلاش‌های نیروهای امدادی مزبور تحت‌تأثیر فقدان درک «طرف‌های در حال جنگ» با محدودیت روبرو بود. بعدها وان دی ولد در تأیید قواعد جدید چنین نوشت: «مطمئناً این امر نشان‌دهنده‌ی دلیل نیاز به اجرایی کردن قطعنامه مربوط به بی‌طرفی کمک‌های داوطلبان می‌باشد.»

این مخاصمه جهانی به معنای واقعی کلمه، نیازمند کمک‌های بشردوستانه در مقیاس غیرقابل تصور بود. جنگ مزبور بیشترین تلفات غیرنظامی تا آن زمان را موجب شد و اصول بشردوستانه را با شدیدترین تهدیدات ممکن روبرو ساخت. نسل‌کشی توسط آلمان نازی، سوءاستفاده از اسرا در کمپ‌های اسرا در اروپا و اقیانوس آرام، بمباران‌های عظیم و نخستین مورد استفاده از سلاح‌های هسته‌ای در این جنگ رخ داد.

نهضت صلیب سرخ و هلال احمر در اروپای غربی آغاز شد و به سرعت در سطح جهان رواج یافت. به‌عنوان نمونه در سال ۱۸۷۶ امپراتوری عثمانی از صلیب سرخ اقتباس نمود و امروزه جمعیت‌های ملی هلال احمر به نیازمندان در سطح جهان امدادسانی می‌نمایند.

(تصویر) یکی از کارکنان هلال احمر ترکیه در حال تأمین کمک‌های غذایی برای آوارگان سوری می‌باشد.

می‌شد. سرمای زیر صفر تنها مشکل پیش روی این اشخاص نبود. مسئولین، مطبوعات و مقامات نظامی دانمارکی به وضوح مراتب سوءظن خود را در خصوص این مأموریت «بی‌طرفانه» در نبرد میان ایشان با یک نیروی متخصصی که به مراتب برتر از آنها بود ابراز می‌داشتند. بنا به گفته‌ی مطبوعات دانمارک، کمیته‌ی مزبور باید اعمال خشونت توسط نیروهای اتریشی - پروسی را محکوم و از ارسال کمک به هر دو طرف درگیر اجتناب می‌نمود. نهایتاً، به نمایندگان مزبور اجازه‌ی ارائه درمان برای سربازان هر دو طرف جبهه نبرد داده شد. علیرغم محدودیت حجم عملیات امدادی در قیاس با مرگ‌ومیر ناشی از جنگ، این امر نشان

البته در سال ۱۸۷۵ میلادی، گوستاو موبنیر، مؤسس نهضت، در خصوص چهار اصل عملیاتی پایه که جمعیت‌های نهضت می‌بایست رعایت نمایند صحبت نمود، این چهار اصل عبارتند از دوراندیشی، یعنی ایجاد آمادگی قبلی در زمان صلح به منظور امدادسانی در صورت وقوع جنگ؛ همبستگی، که به موجب آن جمعیت‌ها ایجاد روابط متقابل و کمک به یکدیگر را تعهد می‌نمایند؛ تمرکز گرایی، که تلویحاً بدان معنی است که صرفاً یک جمعیت در هر کشور وجود دارد، لیکن فعالیت‌های آن سرتاسر قلمرو ملی مربوطه را پوشش می‌دهد؛ و کمک-رسانی متقابل، که به موجب آن، تمامی مجروحین و بیماران قطع نظر از ملیت آن‌ها مورد مراقبت قرار می‌گیرند. ۱۹۵۵: ژان پیکته، مؤلف برجسته و معمار فعالیت‌های کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ در خصوص کنوانسیون‌های ۱۹۴۹ ژنو، ارزش‌ها و اصول مبین نهضت را مد نظر قرار

۱۹۴۶: با توجه به جنگ جهانی دوم، اتحادیه‌ی جمعیت‌های صلیب سرخ (که در حال حاضر فدراسیون بین‌المللی جمعیت‌های صلیب سرخ و هلال احمر خوانده می‌شود) بر به کارگیری اصول مصوب سال ۱۹۲۱ میلادی توسط جمعیت‌های ملی در سرتاسر جهان تأکید نمود.

۱۹۴۹: تجربه‌ی جنگ جهانی دوم منتج به امضای کنوانسیون‌های ژنو به سال ۱۹۴۹ گردید. در حالی که کنوانسیون‌های پیشین صرفاً از سربازان مجروح و اسرا حمایت می‌کردند، این کنوانسیون‌ها برای نخستین بار ارائه‌ی حمایت‌های ویژه برای غیرنظامیان در مخاصمات بین‌المللی را تصریح نمودند.

۱۸۷۵- گوستاو موبنیر، مؤسس نهضت، در خصوص چهار اصل عملیاتی پایه که جمعیت‌های نهضت می‌بایست رعایت نمایند صحبت نمود، این چهار اصل عبارتند از دوراندیشی، همبستگی، متمرکزسازی و همکاری متقابل (رجوع به قسمت موسوم به داستان برای متن کامل).

۱۹۲۱- با پیش‌زمینه‌ی جنگ جهانی اول، نخستین مجموعه از اصول بنیادین، یعنی بی‌غرضی، استقلال سیاسی، مذهبی و اقتصادی، جهان‌شمولی نهضت و برابری اعضای آن در قوانین کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ گنجانده شد.

۱۹۳۹-۱۹۴۵- جنگ جهانی دوم

بنیان‌گذاری

متعاقباً در سال ۱۸۶۴ میلادی، کمیته مزبور سندی را با مشارکت نمایندگان را از ۱۶ کشور امضاکننده نخستین کنوانسیون ژنو برای بهبود شرایط مجروحین ارتش‌های حاضر در میدانین نبرد تهیه و تنظیم نمود که تمامی کشورهای عضو را ملزم به احترام به بی‌طرفی کارکنان پزشکی امدادگران به سربازان زخمی می‌نمود.

سند مزبور پایه‌ای برای کنوانسیون‌های بعدی، یعنی تصویب کنوانسیون‌های ژنو در سال ۱۹۴۹ و پروتکل‌های الحاقی آن‌ها در سال‌های ۱۹۷۷ و ۲۰۰۵ گردید. از سویی، سند یادشده، اساسی برای مجموعه‌ای از اصول راهنمای نهضت (که امروزه شامل جمعیت‌های ملی در بیش از ۱۸۹ کشور است) با گذشت بیش از ۱۵۰ سال گردید.

در سال‌های اولیه‌ی راه‌اندازی نهضت، اجماع در خصوص اصول مزبور با تلاش در راستای مشترکات حفظ شد. تلاش‌های معدودی برای تهیه و تنظیم اصول مزبور یا تصریح ارزش‌های خاص بشردوستانه از طریق توافقات مکتوب صورت گرفت.

عدم اکتفا به ایده‌های انتزاعی

تصریح اولیه اصول یادشده نشان می‌دهد اصول مزبور نه به منزله‌ی ایده‌آل‌های انتزاعی یا مفاهیم خام، بلکه بیشتر به‌عنوان گام‌های عملی برای کسب احترام و اعتماد افراد حین جنگ‌ها (یعنی زمانی که ماهیتاً بالاترین میزان سوءظن را دارند، و امکان ازهم‌پاشیدگی جوامع وجود دارد) به

امروزه، عناصر نهضت طیف گسترده‌ای از خدمات، از کمک به جوامع تا کمک‌های امدادی در شرایط اضطراری را ارائه می‌نمایند. (تصویر) داوطلبان صلیب سرخ یونان در حال کمک به مهاجرین در سالم رسیدن به ساحل، و ارائه‌ی کمک‌های اولیه در آنجا، پتو، خوراک و ... به ایشان.

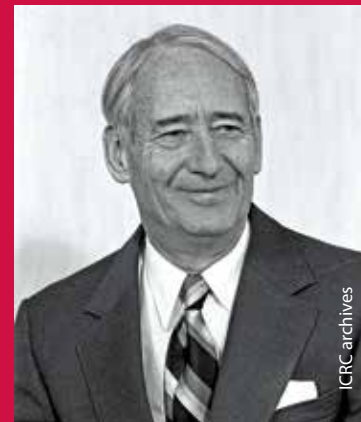
C. Hyst/International Federation/Belgian Red Cross

کار می‌رود. علیرغم رشد و تغییر سریع نهضت در دهه‌های پیش از آن، تا سال ۱۹۲۱ اقدامی در خصوص قانونمندی‌سازی یا تصویب اصول صورت نگرفت و صرفاً در آن زمان بود که نخستین مجموعه‌ی اصول رسماً مکتوب و در نسخه‌ی بازبینی‌شده قوانین کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ گنجانده شد (رجوع به سیر زمانی).

با آغاز جنگ جهانی دوم، اتحادیه‌ی جمعیت‌های صلیب سرخ (که در حال حاضر فدراسیون بین‌المللی صلیب سرخ و هلال احمر خوانده می‌شود) بر به کارگیری اصول مصوب سال ۱۹۲۱ میلادی توسط جمعیت‌های ملی در سرتاسر جهان تأکید نمود. لیکن صرفاً در دهه‌ی ۵۰ میلادی بود که اصول نهضت بصورت نظام‌مند با هدف تهیه و تنظیم یک متن مشخص و مصوب همگان مورد واکاوی قرار گرفت. فرایند مزبور در سال ۱۹۵۵ میلادی و متعاقب نگارش کتابی توسط ژان

1965... 1964 1963 1962 1961 1960 1959 1958 1957 1956 1955 1954 1953 1952 1951 1950

۱۹۶۵ - بیستمین کنفرانس بین‌المللی نهضت در وین
اتریش برگزار و منشوری در تصریح هفت اصل ذیل مصوب گردید: بشر دوستی، بی‌غرضی، بی‌طرفی، استقلال، خدمات داوطلبانه، یگانگی و جهان‌شمولی.
۱۹۶۵ تا به امروز - اصول بنیادین در طیفی گسترده در مخاصمات و بلاهای طبیعی از جنگ‌های استقلال‌طلبانه پس از استعمار گرفته تا جنگ‌های نیابتی میان ابرقدرت‌های دوران جنگ سرد، و جنگ‌های داخلی در جای جای جهان در بوت‌های آزمایش قرار گرفته است.

ICRC archives

می‌دهد. پس از انتشار اثر وی موسوم به اصول صلیب سرخ به سال ۱۹۵۵ میلادی، کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ و فدراسیون بین‌المللی کمیسیون مشترکی برای تهیه و تنظیم مجموعه‌ای مشخص از اصول عملیاتی تشکیل دادند.

یک نیروی داوطلب صلیب سرخ سیرالئون در خصوص خطرات ابولا پس از شیوع آن صحبت می‌کند. اعتمادسازی در اجرای وظایف خطرناک مورد نیاز برای ایجاد مانع در انتشار بیماری امری حیاتی است.

K. Muller/International Federation

خشم یا نفرت عمیق در قبال دشمنان وجود دارد. در بسیاری از موارد، مبارزان همه را به‌عنوان دوست یا دشمن می‌بینند و هر شخصی که به هر دو طرف درگیری امدادسانی نماید، با سوءظن یا خصومت روبرو می‌شود. در هنگام وقوع بلایای طبیعی یا وضعیت‌های اضطراری مربوط به حوزه سلامت، افراد تحت تأثیر آن‌ها لزوماً به انگیزه‌های کنش‌گران بشردوستانه، که بسیاری از ایشان در جوامعی که سعی در امدادسانی به آن‌ها دارند بیگانه تلقی می‌شوند، اعتماد کامل ندارند. به‌عنوان نمونه، حین بحران بیماری ابولا در غرب آفریقا در سال‌های ۲۰۱۴ و ۲۰۱۵ میلادی، داوطلبان جمعیت ملی ناگزیر از تلاش عظیم برای کسب و حفظ اعتماد جوامع تحت تأثیر شیوع بیماری مزبور بودند. بسیاری از افراد اعتقادی به گفته‌های کنش‌گران غیربومی حوزه سلامت به آن‌ها در خصوص بیماری نداشتند. خوشبختانه، در برخی کشورها همچون لیبیا و سیرالئون، داوطلبان صلیب سرخ بدلیل فعالیت‌های قبلی بی‌طرفانه و مستقل بشردوستانه خود حین بحران‌های قبلی از حسن شهرت برخوردار بودند و در نتیجه، برای انجام وظایفی سخت و حساس، همچون دفن ایمن و توأم با حفظ کرامت قربانیان ابولا، به ایشان اعتماد گردید. در چنین مواردی، رعایت مداوم مجموعه اصول برای اعتمادسازی، پرورش

درگیری می‌تواند تأثیرات بلندمدتی بر مردم و نهادهای حامی و مراقب آن‌ها داشته باشد. (تصویر) پسر جوانی از شهر غزه در مجاورت خرابه‌های ساختمان‌های دولتی ایستاده است.

A. Gracoi/CRC

پیکنه، نایب رییس سابق کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ و وکیل دادگستری، در خصوص اصول آغاز گردید. متعاقباً کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ و فدراسیون کمیته‌ی مشترکی برای تهیه و تنظیم مجموعه‌ای از اصول راهنمای لازم‌الاجرا در راستای یگانگی نهضت تشکیل دادند. هفت اصل بنیادین که امروزه می‌شناسیم به اتفاق آرا در بیستمین کنفرانس بین‌المللی صلیب سرخ که به سال ۱۹۵۵ میلادی در وین اتریش برگزار گردید مورد تصویب قرار گرفت. از آن زمان به بعد، اصول بنیادین مرتباً در طیف گسترده‌ای از مخاصمات و فجایع در هر گوشه از جهان در بوته‌ی آزمایش قرار داشته است. با گذشت بیش از ۵۰ سال از تصویب، اصول مزبور همچنان جهت حصول اطمینان از امکان دریافت کمک و حمایت مورد نیاز افراد آسیب‌پذیر نافذ و معتبر می‌باشند.

واقعیت های جنگ و بحران

درک محیط انجام کنش‌های بشردوستانه برای درک چرایی اهمیت حیاتی اصول مزبور برای عملیاتی امدادی در دوران جنگ و سوانح بزرگ مفید می‌باشد. در مخاصمات، هیجانات در بالاترین سطح خود قرار دارد: امکان گسترش حس

که اغلب اوقات منجر به بروز خشونت گسترده و بی خانمانی بسیاری از افراد شده است. گروه‌های درگیر در خشونت معمولاً از سازوکار کمتری نسبت به نظامیان سنتی یا گروه‌های نظامی سازمان یافته برخوردارند.

روندهای یادشده فرایند اعتمادسازی و توجیه و طرح اصول ما را بیش از پیش با چالش مواجه نموده است. به عنوان مثال، طی مخاصمات در جمهوری دموکراتیک کنگو، کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ با حدود ۴۰ گروه مسلح مختلف تعامل داشته است. در این دسته از وضعیت‌ها، ایجاد روابط مطلوب امری زمان بر بوده و گام به گام و از طریق انطباق حرف و عمل میسر می‌شود.

پیامدهای جدی بشردوستانه

قرن بیست و یکم برای نهادهای بشردوستانه با دشواری و چالش‌های بسیاری همراه بوده است. پس از وقوع حملات ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ میلادی، تقابل جهانی میان دولت‌ها و کنش‌گران مسلح غیردولتی (جنگ با ترور) موجب تغییر اساسی تعریف جنگ گردید و از آن پس، انجام فعالیت‌های بشردوستانه اغلب با تبعات سنگینی برای غیرنظامیان همراه بوده است.

نوع جدیدی از قطب‌بندی یا افراطی‌گری ایدئولوژیک در قبال فرایند مزبور رخ داده است. برخی اوقات دولت‌ها حین مقابله‌ی سرسختانه‌ی خود با اشخاصی که به عنوان گروه‌های تروریستی تلقی می‌نمایند از تمهیداتی استفاده می‌نمایند که از حد و حدود شیوه‌های پذیرفته شده طبق حقوق بین‌المللی بشردوستانه و حقوق بین‌الملل بشر تجاوز می‌نمایند. همچنین، نهادهای افراط‌گرای غیردولتی مقابله‌کننده با دولت‌های مزبور از روش‌های غیرمعمول جنگی، اعم از انجام حملات عمدی علیه غیرنظامیان و اهداف به اصطلاح نرم، همچون سازمان‌های بشردوستانه، استفاده می‌نمایند.

در این محیط چندقطبی کنونی، که افراد یا دوست تلقی می‌شوند و یا دشمن، انتظار بابت جانبداری از سوی تمامی افراد روبه‌افزایش است. این امر، فعالیت سازمان‌ها بر مبنای اصول استقلال و بی‌طرفی را بیش از پیش با مشکل روبرو ساخته است.

یکی دیگر از چالش‌های اصلی پیش روی کنش‌های بشردوستانه، گرایش موجود میان کشورها از دهه‌ی ۱۹۸۰ میلادی برای توجیه عملیات نظامی بر مبنای بشردوستی و در عین حال، استفاده از تلاش‌های بشردوستانه به عنوان بخشی از راهبرد نظامی و سیاسی خود برای همراه ساختن احساسات و اذهان عمومی بوده است.

متأسفانه، ارائه‌ی کمک‌های امدادی تبدیل به بخشی لاینفک از راهبردهای ضد شورش شده و برخی از دولت‌ها سعی در ادغام کار بشردوستانه در کمپین‌های

در مخاصمات امروزی، اغلب اوقات کنش‌گران بشردوستانه ناگزیر از فعالیت در میان طیف گسترده‌ای از افراد مسلح، از ارتش‌های عظیم گرفته تا گروهک‌های مسلح، می‌باشند. لذا، کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ مرتباً به افراد مسلح رویکرد بی‌غرضانه، بی‌طرفانه و مستقل خود در امدادسانی به نیازمندان را گوشزد می‌نماید.

پذیرش و حصول اطمینان از دسترسی به نیازمندان ضروری می‌باشد.

قواعد جنگ

حقوق بین‌المللی بشردوستانه متضمن دسترسی بی‌قید و شرط نهادهای بشردوستانه به مناطق جنگی نیست، بلکه در بیشتر موارد، دسترسی مزبور از طریق انجام مذاکره میان طرفین درگیری و نهادهای یادشده میسر می‌شود. طرفین درگیری بدو مسئولیت تضمین تأمین نیازهای پایه افراد تحت کنترل خود را بر عهده دارند. اما در صورت عدم تمایل یا عدم توانایی ایشان در تأمین نیازهای مزبور، به موجب قانون موظف می‌باشند تلاش‌های بشردوستانه و بی‌غرض امدادی را امکان‌پذیر و تسهیل نمایند.

چالش‌های جدید

به کارگیری ارزش‌های بشردوستانه در عمل همواره فرایند ساده‌ای نیست. اصول بنیادین از زمان پایه‌ریزی خود مکرراً به چالش کشیده شده و در بسیاری از مخاصمات، از جمله دو جنگ جهانی، روبرویی در دوران جنگ سرد و مجموعه‌ای از جنگ‌های نیابتی میان ابرقدرت‌ها، و همچنین در تعداد روزافزونی از بلایای طبیعی و با عامل انسانی در بوته‌ی آزمایش قرار گرفته‌اند.

از اواخر قرن بیستم میلادی، مخاصمات بیشتر ماهیت داخلی داشته تا فرامرزی و بصورت تقابل میان نیروهای مسلح ملی و گروه‌های مخالف یا میان گروه‌های رقیب بروز کرده است.

همچنین مخاصمات هویت‌محور یا درون‌جامعه‌ای نیز رو به افزایش بوده است

اگر چه تجربه به ما می گوید بی طرفی یک نقطه‌ی آغاز ضروری است، اما ایده‌ی مزبور حین سالیان اخیر به چالش کشیده شده است. پس از حملات ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ در ایالات متحده، بسیاری از سازمان‌های بشردوستانه فعال در افغانستان اصول بی‌غرضی، بی‌طرفی و استقلال را مردود شمرده و در راستای امدادسانی جهت تلاش‌های بین‌المللی در بازسازی نهادهای مردم‌سالار فعالیت نمودند.

طبق نظر فیونا تری در مقاله‌ی وی به سال ۲۰۱۱ برای نشریه بازبینی بین‌المللی صلیب سرخ، در بسیاری از موارد، سازمان‌های بشردوستانه، از نقش خود به‌عنوان کنش‌گر در نبرد میان «خیر» و «شر» استقبال می‌نمایند.

فلسفه‌ی جدیدی در میان بسیاری از سازمان‌های بشردوستانه در حال شکل‌گیری است که به موجب آن، امدادسانی به مردم در مناطق تحت کنترل گروه‌های تروریستی و هرگونه گفتمان با گروه‌های مزبور به منزله‌ی کمک به دشمن تلقی می‌شود. طبق نظر تری، «رویکرد بی‌طرفانه در مخاصمات جدید مزبور به‌عنوان امری «ناممکن»، «منسوخ» و حتی فاقد توجیه اخلاقی تلقی شده و رویکرد یکپارچه‌ی سیاسی - نظامی - بشردوستانه در کشورسازی به‌عنوان روش آینده مورد استقبال قرار گرفته است.»

برخی اوقات پرسنل نظامی از فعالیت‌های بشردوستانه به‌عنوان ابزاری برای پوشش عملیات نظامی بهره‌گیری کرده و با لباس غیرنظامی و خودروی سفید رنگ، خود را به جای نیروهای امدادرسان جا می‌زنند، که این امر بیش از پیش موجب ایجاد ابهام در این حوزه می‌گردد. در دیگر موارد، جزواتی با استفاده از هوایما در جنوب افغانستان توزیع شد که به ساکنین اعلام می‌نمود در صورت تمایل به ادامه‌ی استفاده از کمک‌های بشردوستانه باید اطلاعات گروه‌های مسلح را اعلام نمایند.

امر مزبور موجب گردید تا در بخش‌های بزرگی از افغانستان مردم از دریافت کمک‌های بشردوستانه با منشأ خارجی خودداری نمایند. طبق اعلام تری، این امر به نوبه‌ی خود باعث شد درست در زمانی که بیشترین نیاز به کمک‌های بشردوستانه وجود داشت، سازمان‌های امدادرسان از کمترین ظرفیت پاسخگویی به آن برخوردار باشند.

کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ از طریق گفتمان و اثبات مکرر بی‌طرفی خود توانست به‌کندی دوباره اعتمادسازی نموده و فعالیت خود را در مناطقی از کشور که با کنش‌گران امدادی قطع رابطه کرده بودند گسترش دهد. بر همین اساس، هلال احمر افغانستان نیز به لطف حسن شهرت خود بابت بی‌طرفی و بی‌غرضی میان طیفی گسترده از گروه‌های مسلح توانست به ارائه‌ی طیفی گسترده از فعالیت‌ها در حوزه‌ی سلامت و مراقبت از کمپین‌های واکسیناسیون فلج اطفال گرفته تا برپایی درمانگاه‌های سیار در اکثر نقاط کشور مبادرت نماید.

نظامی، فرایند ملت‌سازی و تلاش‌ها برای تثبیت دولت‌های متزلزل استفاده می‌نمایند. در برخی مواقع، بعضی از گروه‌های مسلح از کمک‌های امدادی به‌عنوان ابزاری برای بدست آوردن حمایت جوامع محلی استفاده می‌کنند.

این موضوع بدان معنی نیست که طرف‌های در حال جنگ نباید برای حمایت از ساکنین مناطق تحت کنترل خود یا کمک به آن‌ها تلاش نمایند. برعکس، نیروهای نظامی قانوناً موظف به انجام این امر، از جمله خارج‌سازی مجروحین غیرنظامی، حین نبرد می‌باشند. لیکن مشکل در گسترش روزافزون استفاده از کار بشردوستانه برای جلب احساسات و اذهان عمومی است، که می‌تواند موجب ربط دادن تمامی اقدامات بشردوستانه به یک دستور کار سیاسی یا نظامی توسط افراد درگیر در مبارزات و مردم جوامع مقابل شود. چنانچه فعالیت‌های بشردوستانه به صورت بخشی از راهبرد شکست دشمن درآید، میزان خطر برای نهادهای امدادی در میادین نبرد به طرز قابل‌ملاحظه‌ای افزایش پیدا می‌کند.

حوزه‌ی در بشردوستی

تعداد سازمان‌های ارائه‌دهنده‌ی کمک‌های بشردوستانه طی سالیان اخیر با افزایش قابل‌ملاحظه‌ای روبرو بوده است. گسترش مزبور تبعات مثبت بسیاری در بر داشته است. در برخی مناطق، این امر به معنی افزایش تنوع و تعداد اقشار دریافت‌کننده‌ی کمک‌ها بوده است.

لیکن دسته‌بندی نهادها بر مبنای تعبیر و تفسیرهای بسیار متفاوت از اصول بشردوستانه و به‌کارگیری غیر یکنواخت آن‌ها منجر سردرگمی در خصوص ماهیت بشردوستی شده است. در برخی مناطق، روند مزبور باعث عدم پذیرش کمک‌های بشردوستانه و به تبع آن تشدید درد و رنج انسان‌ها شده است.

به‌عنوان مثال برخی سازمان‌ها نه بر مبنای بی‌غرضی که با توجه به همبستگی با یک گروه سیاسی، مذهبی یا قومیتی خاص فعالیت می‌نمایند. علیرغم سابقه‌ی قبلی، این پدیده بیش از پیش همگام با روند رو به افزایش ایجاد نهادهای امدادی با اهداف بسیار خاص رواج یافته است.

آگاهی از اصول متضمن فعالیت‌های بشردوستانه همگام با اتخاذ اصول بشردوستانه برگرفته از اصول

سازمان ملل متحد یکی از ارائه‌دهنده‌های اصلی کمک‌های بشردوستانه می‌باشد، لیکن برخی اوقات آن سازمان اهداف سیاسی ویژه‌ای را در مخاصمات پیگیری می‌نماید. به همین دلیل، نهضت حتی با وجود حفظ همکاری با سازمان ملل متحد نیز می‌بایست فاصله‌ی مقتضی با عملیات آن سازمان را رعایت نماید. (تصویر) آموزش نیروهای حافظ صلح سازمان ملل متحد

J. Fontana/CRC

اطلاع‌رسانی

اطلاع‌رسانی عمومی در خصوص اصول اغلب اوقات در فعالیتهای نهضت انجام می‌شود. به‌عنوان نمونه، عملیات عادی توزیع غذا در یک اردوگاه برای افراد بی‌خانمان می‌تواند با ارائه توضیحات اجمالی در خصوص اصول آغاز شود تا از این طریق افراد بدانند تحویل این اقلام برای کسانی که در بدترین شرایط قرار دارند و نیازمندترین اقشار انجام می‌شود.

کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ و جمعیت‌های ملی در دوران جنگ و صلح جلساتی با گروه‌های مسلح و نیروهای مسلح در خصوص اهمیت حقوق بین‌المللی بشردوستانه و اصول بنیادین برگزار می‌نمایند.

همچنین نهضت مزبور به آموزش مداوم و تنگاتنگ، جلسات مباحثه و واکاوی در خصوص موضوع اصول بنیادین و نحوه‌ی به‌کارگیری آن‌ها در عمل مبادرت می‌نماید. کارکنان نهضت می‌بایست از سختگیرانه‌ترین نظام رفتاری مبتنی بر اصول مزبور تبعیت نمایند.

همچنین، کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ با پشتیبانی بسیاری از جمعیت‌های ملی نسبت به تهیه و تنظیم چارچوب عملیاتی دسترسی ایمن‌تر بر مبنای تجربیات گسترده و شیوه‌های مطلوب نهضت برای کمک به جمعیت‌های ملی در تحقق چالش‌های عملیاتی در وضعیت‌های حساس و خطرناک و در عین حال، به‌حداقل رساندن ریسک و بدست آوردن اعتماد کنترل‌کنندگان دسترسی به نیازمندان اقدام نموده است.

همچنین فدراسیون بین‌المللی و جمعیت‌های ملی ابزاری را به منظور کمک به جمعیت‌های ملی و داوطلبان در محیط‌های پرتنش در بهبود توانایی ایشان جهت رفتار اخلاق‌مدار، مشفقانه و با رعایت اصول تهیه و تنظیم نموده‌است.

داوطلبان صلیب سرخ و هلال احمر در آموزش ABC (عوامل تغییر رفتاری) مشارکت می‌نمایند، که برنامه‌ای ابتکاری توسط فدراسیون بین‌المللی و جمعیت‌های بین‌المللی برای کمک به افراد در توسعه‌ی مهارت‌ها و خصوصیات خود، همدردی، تفکر انتقادی، توانایی کنار گذاشتن تعصبات و ارتباطات عاری از خشونت مورد نیاز برای به‌کارگیری عملی اصول بنیادین می‌باشد.

پس از وقوع زلزله در نپال به سال ۲۰۱۵، داوطلبان و کارکنان جمعیت ملی آن کشور برای ارائه‌ی فوری کمک‌های امدادی اضطراری در مناطق دورافتاده آماده‌ی داشته و بر اهمیت اصول خدمات داوطلبانه و یگانگی تأکید داشتند. از سوئی، حس همبستگی جهانی مربوط به اصل جهان‌شمولی الهام‌بخش نهضت جهانی برای مشارکت در این کنش گردید.

بنیادین توسط سازمان ملل متحد و شمار زیادی از سازمان‌ها روند رو به رشدی را طی کرده‌است. لیکن از سوئی این امر موجب افزایش سردرگمی در خصوص معنی اصول مزبور و نحوه‌ی به‌کارگیری آن‌ها نیز شده‌است.

در برخی مناطق، سازمان ملل متحد به دلیل آرایش نیروهای حافظ صلح خود، صدور اجازه‌ی استفاده از زور توسط یک یا چند کشور عضو سازمان به موجب قطعنامه‌ی شورای امنیت یا فعالیت مستقیم سازمان ملل متحد در حمایت از دولت‌ها در قبال مخالفت‌های مسلحانه بخشی از برخی مخاصمات بوده یا چنین تصویری در خصوص آن وجود دارد. در چنین وضعیت‌هایی، بی‌طرفی و استقلال نهادهای بشردوستانه سازمان ملل متحد به کرات مورد تردید واقع شده و تلقی موجود از سازمان ملل متحد در مخاصمات نیز می‌تواند بر سایر سازمان‌های بشردوستانه اثرگذار باشد.

عملیاتی کردن اصول

روندهای مزبور نه تنها تأکید بر ماهیت کنش‌های بشردوستانه بی‌طرفانه، بی‌غرضانه و مستقل و اهداف قابل تحقق آن تأکید کرده، بلکه اثبات آن را بیش از پیش حیاتی ساخته‌است.

حتی در شرایط شدیداً قطبی‌شده نیز، کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ و جمعیت‌های ملی در زمره‌ی معدود سازمان‌های بشردوستانه‌ای قرار دارند که از امکان دسترسی به افراد نیازمند در دو سوی جبهه‌ی نبرد برخوردار بوده و در برخی شرایط نیز، این دو تنها سازمان‌های دارای چنین امکانی می‌باشند.

بشر دوستی

نهضت بین‌المللی صلیب سرخ و هلال احمر، که حاصل تمایل جهت ارائه‌ی کمک بدون تبعیض به زخمی‌ها در میدان نبرد می‌باشد، در تلاش است با بهره‌گیری از ظرفیت‌های بین‌المللی و ملی خود در راستای جلوگیری از درد و رنج انسان‌ها و کاهش آن در جای‌جای این کره‌ی خاکی فعالیت نماید. هدف از این نهضت، محافظت از جان و سلامت و حصول اطمینان از احترام به نوع بشر می‌باشد. نهضت یادشده، به اشاعه‌ی تفاهم متقابل، دوستی، همکاری و پایداری صلح میان تمامی مردمان مبادرت می‌نماید.

بشر دوستی

اصل اساسی انگیزش فعالیت‌های نهضت، بشر دوستی است، که احساسی طبیعی برای کمک به انسان‌ها در تمامی فرهنگ‌ها می‌باشد. اصل مزبور زاینده‌ی ارزش‌های مشترک انسانی، از جمله دلسوزی، همدردی، امداد متقابل، تمایل کمک به سایرین برای کاهش درد و رنج ایشان و محافظت از آن‌ها در برابر آسیب‌های بیشتر است. مفاهیم یادشده شاکله‌ی نهادهای قانونی، اخلاقیات و عرف را تقریباً در تمامی فرهنگ‌ها می‌باشند. اصل یادشده کاملاً در مقابل رفتار غیربشر دوستانه قرار دارد که اغلب اوقات با سقوط ارزش‌های بخشندگی، دلسوزی و عشق بر اثر اوج خشم، نفرت، طمع، انتقام و عطش قدرت قرار دارد.

فراخوان برای اقدام عملی

اصطلاحات اصل بشر دوستی، یعنی پیشگیری، کاهش، حمایت و تضمین احترام، در واقع فراخوانی برای اقدام عملی محسوب می‌شود. اصل مزبور الهام‌بخش داوطلبان در سرتاسر جهان برای یادگیری کمک‌های اولیه، مشارکت در نیروهای اضطراری، آموزش مردم در خصوص بیماری‌های مهلک، اهدای خون یا بازدید از سالمندان بوده و پزشکان را ملزم به صرف زمان و به خطر انداختن جان خود برای درمان افراد در محل‌های صعب‌الوصول و خطرناک می‌نماید. این اصل همچنین مردم را ترغیب به صرف زمان و پول خود برای کمک به بیگانگانی می‌کند که فرسنگ‌ها از ایشان فاصله دارند.

French Red Cross

اصل بشر دوستی نه تنها الهام بخش اقدامات واقعی، اعم از مراقبت‌های درمانی اضطراری برای نجات جان انسان‌ها، بلکه متضمن رفتارهای دلسوزانه کوچک می‌باشد، که نمونه‌ای از آن در اینجا توسط نخستین واکنش‌دهنده‌ی صلیب سرخ فرانسه به تصویر کشیده شده‌است.

حتی در کشورهایی که درگیر جنگ نیستند نیز اصول اغلب در شرایط دشوار به جمعیت‌های ملی در امدادسانی و پشتیبانی از اقشار آسیب‌پذیر، کمک می‌کند. در صورت بالا بودن سطح خشونت‌های سازمان‌یافته، به‌عنوان مثال گروه‌های مسلح بزهکار در شهرها، آن دسته از فعالان امدادی و پزشکی که از اصول تبعیت می‌نمایند می‌توانند اعتماد تمامی افراد درگیر یا تحت تأثیر خشونت را جلب نمایند. صلیب سرخ مکزیکی نمونه‌ی خوبی در این خصوص محسوب می‌شود و تا حدی به دلیل حسن شهرت خود بابت بی‌غرضی و استقلال، از امکان ارائه طیف گسترده‌ای از خدمات در مناطق تحت تأثیر نرخ بالای خشونت برخوردار می‌باشد. دستاورد مزبور، انفاقی حاصل نشده است: بر طبق تحقیقات انجام شده در راستای چارچوب عملیاتی دسترسی ایمن‌تر (رجوع به قسمت ذیل)، صلیب سرخ مکزیکی برای اثبات نحوه‌ی به‌کارگیری اصول یادشده در ارائه‌ی خدمات خود با آمبولانس و واکنش در شرایط اضطراری تلاشی بیش از پیش از خود نشان داده است.

J. Torgovnik/CRC

در جمهوری دموکراتیک کنگو، مردی خواهرزاده‌ی نه‌ساله‌ی خود را که به دلیل درگیری در آن کشور از خانواده خود جدا شده بود مجدداً ملاقات می‌کند.

J. Comejo/ICRC

کارکنان کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ در حال صحبت با زنان بازداشتی در زندان مارکالا در هندوراس

اجتماعی با استفاده از گوشی‌های تلفن همراه به شناسایی محل‌هایی که بیش از پیش نیازمند کمک هستند و همچنین نجات جان افراد کمک کرده‌است. در برخی محل‌ها، این امر به معنی امکان گزارش و تحقیق در خصوص عملکرد نامطلوب است. لیکن افزایش دسترسی به فن‌آوری خود می‌تواند عاملی برای ایجاد دغدغه باشد. آیا اتکای نهادهای بشردوستانه بر ارتباطات دیجیتال و اتوماسیون خطرناک است؟ آیا دسترسی به فن‌آوری موجب می‌گردد برخی فکر کنند فعالان حوزه‌ی بشردوستی دیگر نیازی به دسترسی مستقیم به نیازمندان ندارند؟ این‌ها سؤالاتی است که می‌بایست در رابطه با اصول ما همگام با پیشرفت در حوزه فن‌آوری مدنظر قرار گیرد.

حمایت

نزدیکی به نیازمندان لازمی حمایت، یعنی ایده‌ی دوم نهادینه‌شده در اصل بشردوستی است. در نتیجه‌ی مخاصمات مسلحانه، خشونت گسترده و بلایای طبیعی، امکان ایجاد آسیب‌پذیری‌های شدید در افراد زیاد است، بگونه‌ای که شاید ناگزیر از ترک خانه‌های خود و زندگی در اردوگاه‌های اسکان شوند که در آن‌ها روابط اجتماعی، اعم از پلیس، همسایه‌ها و خانواده‌ها دچار گسیختگی می‌شود. در این دسته از وضعیت‌ها، نهضت در راستای افزایش ایمنی شرایط زندگی این دسته از افراد عمل می‌کند.

در دوران صلح، حمایت از جان و سلامت می‌تواند مشتمل بر پیشگیری از بیماری، بلایا و سوانح یا کاهش تأثیرات فقر مزمن یا جرایم باشد. به‌عنوان نمونه، یک جمعیت ملی ارائه‌دهنده‌ی کمک‌های

بسیاری از مفاهیم پایه‌ی نهادینه شده در اصل بشردوستی عمدتاً به‌عنوان ابزاری برای محافظت از افراد در برابر سوءاستفاده در قوانین بین‌المللی گنجانده شده‌است. در واقع، قواعد جنگی که تقریباً مورد اجماع تمامی کشورها قرار دارد در کنوانسیون‌های ژنو ۱۹۴۹ و پروتکل‌های الحاقی آن‌ها لحاظ شده‌است.

بدبینی در خصوص حمایت‌های مزبور، یا حتی خود اصل بشردوستی، در عصری که تصویر خشونت و بی‌رحمی به‌کرات دیده می‌شود ساده است. لیکن نمونه‌های بسیاری وجود دارد که در آن‌ها حقوق بین‌المللی بشردوستانه و اصول بنیادین افراد شجاع و دلسوز را از امکان کمک، محافظت و نجات جان آسیب‌پذیرترین اقشار برخوردار می‌سازد.

نزدیکی به نیازمندان

قابل‌ملاحظه‌ترین کمک‌های امدادی در برابر کنش‌های کوچک میان دو انسان به هیچ‌انگاشته می‌شود. علیرغم آن که تعاملات میان کارکنان امدادرسان و کمک‌شوندگان ممکن است کوتاه و تکراری باشد، اما کارکنان مزبور هرگز نباید بینش خود در خصوص کرامت سایرین را از دست داده و می‌بایست از امکان گوش دادن، همدردی و درک برخوردار باشند. به همین دلیل است که داوطلبان و کارکنان نهضت به کسانی که سعی در کمک به آن‌ها دارند نزدیک می‌شوند. صحبت با مردم، دست دادن، و گوش دادن به روایات آن‌ها تنها راه کمک به افراد تحت تأثیر مخاصمات مسلحانه نمی‌باشد و از این طریق می‌توان به کرامت انسانی در دشوارترین اوقات احترام گذاشت.

البته، این بدان معنی نیست که سازمان‌های بشردوستانه باید از پذیرش ابزار و فن‌آوری‌های جدیدی که به آن‌ها امکان ارتباط از راه دور را می‌دهد خودداری نمایند. شبکه‌های تلفن همراه، رسانه‌های اجتماعی و اینترنت همگی روش‌های جدید و مهمی را برای پاسخ به چالش‌های مربوط به بلایای طبیعی و مخاصمات در اختیار فعالان بشردوست قرار می‌دهد. به‌عنوان نمونه، فرسته‌های رسانه‌های

داوطلبان صلیب سرخ فلسطین و کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ در حال کمک به مردی سالمند برای رسیدن به بیمارستان

R. Humeidi/ICRC

پس از خشکسالی، جمعیت هلال احمر موریتانی و فدراسیون بین‌المللی ارائه‌ی کمک‌های غذایی اضطراری را متوقف ننمودند. همچنین این دو نهاد به جوامع مستقر در موریتانی برای آمادگی جهت کمبود مواد غذایی از طریق ارائه‌ی ابزار کشاورزی و بذور مقاوم در برابر خشکسالی و کمک به زنان برای راه‌اندازی تعاونی‌های فروش محصولات یاری رساندند.

B. H. Mohamed/International Federation

به ایشان کمک می‌کنیم رقم می‌زند؟ آیا ما برای ایجاد اساسی جهت جبران کامل اتفاقات نسبت به امدادسانی مبادرت می‌نماییم تا از این طریق افراد و جوامع بتوانند مجدداً به خود اتکا نمایند، یا این که آن‌ها را به کمک‌ها وابسته می‌کنیم و در برابر بحران بعدی آسیب پذیرتر می‌نماییم؟

ایجاد خودکفایی و خوداتکایی

موارد یادشده امروزه سؤالاتی حیاتی برای فعالان حوزه‌ی بشردوستی محسوب می‌شود. به همین دلیل، نهضت به تلاش برای کمک به مردم در داشتن زندگی سالم، عادی، سودآور و مستقل می‌پردازد. یکی از ارکان اصل بشردوستی، حصول اطمینان از حفظ کرامت انسانی است. این امر به معنی ارائه‌ی کمک به طریقی است که اختیارات افراد را سلب ننموده و به کرامت ذاتی آن‌ها احترام بگذارد، و همچنین به معنی افزایش قدرت، ایمنی و توانایی افراد برای تحمل شوک‌های آینده می‌باشد.

برای چندین سال، نهضت نسبت به تهیه و تنظیم برنامه‌هایی برای کمک به افراد در ایجاد یا احیای معاش از طریق استفاده از وام‌های کوچک، اعتبارات خرد و برنامه‌های آموزشی مبادرت نموده‌است. در سایر موارد، نهضت می‌تواند نسبت به ارائه بذر و ابزار کشت و زرع به کشاورزان، ارائه واکسن احشام یا اتخاذ سایر تمهیدات برای تأمین نیازهای غذایی و خرید یا مبادله‌ی آزادانه تر کالا توسط افراد بومی اقدام کند.

بر همین اساس، نهضت در راستای کمک به جوامع در افزایش خوداتکایی در برابر شرایط دشوار گام بر می‌دارد. علاوه بر کار در سطوح ملی و محلی برای آماده‌سازی مطلوب‌تر افراد برای بلایای طبیعی یا بلایای ساخته دست بشر، جمعیت‌های ملی و فدراسیون بین‌المللی به بحث در خصوص تأثیرات ناشی از تغییرات جوی بر جوامع دارای آسیب‌پذیری قبلی در برابر طوفان‌ها، خشکسالی‌ها و سایر بحران‌های جوی اقدام می‌نمایند.

اولیه با ارائه‌ی اطلاعات بهداشتی مهم به درمان مجروحین و آسیب‌دیده می‌پردازد. سازمان‌های بشردوست نمی‌توانند و نباید سعی در انجام وظیفه‌ی پلیس یا ارتش داشته باشند که در جنگ‌ها وظیفه‌ی حمایت از اقشار غیر نظامی را بر عهده دارند. کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ در مخاصمات مسلحانه موظف به تلاش برای جلوگیری از نقض حقوق بین‌المللی بشردوستانه است. این امر از طریق افزایش آگاهی در خصوص وظایف دولت‌ها و گروه‌های مسلح در حفظ ایمنی، یکپارچگی فیزیکی و کرامت افراد و ارائه آموزش در زمینه‌ی حقوق بشردوستانه حاصل می‌شود. کمپین کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ و جمعیت‌های ملی برای دولت‌ها جهت پیاده‌سازی قوانین داخلی جدید متضمن معیارهای بشردوستانه‌ی بین‌المللی و دادن امکان به امدادرسنان در کمک‌رسانی و حمایت از گروه‌های آسیب‌پذیر انجام می‌گردد. همچنین، کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ نقش ویژه‌ای در حصول اطمینان از برخورد مناسب و طبق قوانین بشردوستانه با بازداشتی‌ها حین مخاصمات مسلحانه ایفا می‌نماید.

پیشگیری از آلام و کاهش آن

حمایت فرایندی همگام با پیشگیری از آلام و کاهش آن می‌باشد. در مخاصمات یا بلایای طبیعی، اغلب اوقات افراد از ضروری‌ترین اقلام برای سلامت و حفظ کرامت انسانی محروم می‌شوند که عبارتند از: سرپناه، آب پاکیزه، خوراک، و معاش. از نظر بسیاری، بدترین اتفاق، از دست دادن عزیزان است.

به همین دلیل است که نهضت نسبت به ارائه‌ی خوراک، آب و سرپناه اقدام می‌نماید، به مردم در احیای استقلال اقتصادی و یافتن معاش جدید کمک می‌کند، به تلاش برای بهبود تأمین مراقبت‌های درمانی (مشمول بر جراحی و مراقبت‌های پزشکی در زمان جنگ برای بازداشتی‌ها) مبادرت می‌نماید، و به افراد در یافتن عزیزان گم‌شده یا حداقل اطلاع از این که چه اتفاقی برای ایشان افتاده کمک می‌کند.

البته در مخاصمات و بحران‌های مکرر امروزی، تأمین نیازهای فوری و همچنین تفکر در خصوص اتفاقات آتی حائز اهمیت است. اقدامات امروزی ما به چه صورت آینده‌ی بهتری را برای افرادی که

B. Gezahegn/Ethiopian Red Cross Society

پسر جوانی به‌عنوان بخشی از برنامه‌ی تشویق داوطلبی و کاهش تأثیرات ناشی از تغییرات جوی در حال کاشت درختی با کمک یک داوطلب اتیوپیایی صلیب سرخ می‌باشد.

اصول در عمل ابعاد بشردوستی

با شیوع بیماری ابولا در سیرالئون به سال ۲۰۱۴، امدادگران حوزه سلامت در مرکز درمانی کنما روزها با استفاده از عینک و ماسک‌های جراحی به کار مشغول شدند. براین اساس، آن‌ها به نهادهای سازنده اصلی بنیادین بشردوستی در مواجهه با شیوع بیماری وحشتناکی که به قیمت جان ۵ هزار تن منجر شد مبادرت نمودند.

لباس‌های محافظتی ایشان که آن‌ها را از سر تا پا می پوشاند، به افرادی همچون بریما مومودو جی آر، پرستار سلامت جامعه ۲۸ ساله‌ی امکان ارائه‌ی مراقبت ایمن و افزایش شانس زنده ماندن بیماران را می‌داد. علیرغم موانع ناشی از این پوشاک محافظتی میان وی و بیماران، پرستار مزبور تمام تلاش خود را برای تسکین درد و رنج بیماران انجام داد. وظیفه‌ی مزبور، امری پرخطر، دشوار، پرتنش و به لحاظ احساسی تألم‌آور بود.

وی می‌گوید: «به بیمارانم غذا می‌دادم تا انرژی بگیرند. باید آن‌ها را حمام می‌کردم تا می‌توانستند حس شادایی و سلامتی بیشتری داشته باشند.»

ادوارد سانوه ۲۴ ساله و اهل کنما، وظیفه‌ی حیاتی دیگری را برای توقف انتشار ابولا بر عهده داشت، که عبارت بود از انجام کفن و دفن با رعایت کرامت مردگان. به‌عنوان عضوی از تیم کفن و دفن ایمن و با رعایت کرامت، وی نسبت به جمع‌آوری اجساد مردگان در مرکز درمانی و آماده‌سازی آن‌ها برای حمل به سردخانه اقدام می‌نمود.

طی دوران شیوع بیماری، بیش از ۵ هزار داوطلب همچون آقای مومودو و آقای سانوه برای انجام وظایف مختلفی، از آموزش سلامت جامعه در مورد نحوه‌ی پیشگیری از آلودگی و پیگیری کسانی که ممکن بود در تماس با بیماران قرار گرفته باشند تا دفن مردگان به صورتی ایمن و با کرامت تحت آموزش قرار گرفتند. همچنین، صدها نفر از سطح جهان داوطلب شده و پس از دریافت آموزش‌های ضروری از فدراسیون بین‌المللی، ماه‌ها وقت خود را برای مراقبت از بیماران، کمک به پیگیری موارد ابتلا و انجام چندین وظیفه‌ی خطیر دیگر در کشورهای تحت تأثیر بیماری ابولا صرف نمودند.

سانوه می‌گوید: «من یک داوطلب صلیب سرخ هستم. این کار را به این دلیل انجام می‌دهم که به اصل بشردوستی اهمیت می‌دهم. می‌خواهم زندگی برادران و خواهرانمان را نجات دهم.»

داوطلبان جمعیت ملی کشورهای غرب آفریقا تحت تأثیر شیوع ابولا در سال‌های ۲۰۱۴ و ۲۰۱۵ اصل بشردوستی را حتی حین کار در سخت‌ترین شرایط و اغلب با استفاده از لباس سرتاسری برای محافظت خود در برابر ابتلا به بیماری لحاظ نمودند.

(تصویر) داوطلبی از جمعیت ملی صلیب سرخ لیبیا.

بی‌غرضی

نهیضت به‌لحاظ ملیت، نژاد، باورهای دینی، طبقه‌ی اجتماعی یا عقاید سیاسی تبعیضی قائل نمی‌شود و در تلاش است آلام افراد را صرفاً با توجه به نیازهای ایشان تسکین داده و در این راستا، اضطراری‌ترین موارد سختی و درد انسان‌ها در اولویت قرار دارد.

داوطلبان جمعیت هلال احمر
بنگلادش در حال ارائه
کمک‌های اولیه به معترضین
و اعضای نیروهای امنیتی
مجروح‌شده حین خشونت‌های
سیاسی

Bangladesh Red Crescent

البته، تبعیت از اصول یادشده اغلب اوقات بدون هزینه نمی‌باشد. انجام ارزیابی‌های هدفمند امری زمان‌بر بوده و نیازمند صرف زمان برای صحبت با مردم و گوش دادن به سخنان ایشان، درک نیازهای آن‌ها و پیگیری دقیق ارائه‌ی کمک‌ها به افراد نیازمند حقیقی می‌باشد. امر یادشده می‌تواند موجب ناراحتی یا حتی اعتراض مردم شود. اما، در اکثر موارد مردم به این رویکرد احترام می‌گذارند. زیرا به‌طور کلی، رویکرد مزبور مبتنی بر اصل انصاف می‌باشد. حتی زمانی که افراد کمکی در یک روز دریافت نمایند نیز درک می‌کنند وقتی حقیقتاً نیازمند باشند فعالان حوزه‌ی بشردوستانه که از اصول مزبور پیروی می‌نمایند به آن‌ها کمک خواهند کرد.

عدم تبعیض - اساس عملیات ما

عدم تبعیض یکی از بخش‌های لاینفک اصل بشردوستانه است، که تمام افراد را به‌عنوان یک انسان به رسمیت شناخته و در اصل عدم تبعیض لحاظ می‌گردد. این امر از همان ابتدا در کنوانسیون‌های ژنو گنجانده شده‌است: طبق کنوانسیون ۱۸۶۴ ژنو، سربازان مجروح یا بیمار می‌بایست بدون توجه به ملیتشان جمع‌آوری و درمان شوند. کنوانسیون ۱۹۴۹ ژنو الزامات عدم تبعیض را گسترش و مشتمل بر هرگونه تمایز بلحاظ جنسیت، نژاد، مذهب، باورهای سیاسی یا سایر معیارهای مشابه گردید.

این بدان معنی است که حین مخاصمات مسلحانه یا ناآرامی‌های داخلی، دوست و دشمن از حق یکسانی برای دریافت کمک‌های امدادی برخوردارند. بیمارستان‌ها نمی‌توانند از پذیرش مجروحی از یک طرف برای پذیرش مجروحین طرف مقابل خودداری نمایند. بر همین اساس، در کشوری که بدلیل جنگ داخلی دچار چند دستگی شده‌است، جمعیت ملی نمی‌تواند به دادن کمک‌های غذایی به قربانیان یک گروه اکتفا نموده و تلاشی برای امدادسانی به سایر گروه‌ها به عمل نیاورد.

بر همین اساس، سازمان‌های تشکیل‌دهنده‌ی نهضت نباید با توجه به این که چه کسانی می‌توانند عضو، داوطلب یا پرسنل آن‌ها شوند تبعیضی قائل گردند. جمعیت‌های ملی می‌بایست با آغوش باز پذیرای تمامی افراد در کشورهای خود بوده و به کلیه‌ی گروه‌های اجتماعی، سیاسی و مذهبی

بی‌غرضی

چند سال قبل، داوطلب جوانی برای یک جمعیت ملی هلال احمر در جنوب شرق آسیا رهبری تیمی از داوطلبان را در روستایی سیل‌زده بر عهده داشت. با ورود داوطلبان به همراه ۲۵ کامیون پر از بسته‌های مواد غذایی، مردم به دور کاروان امدادی به منظور دریافت کمک‌هایی که شدیداً به آنها نیاز داشتند جمع شدند. اما حین فرایند تخلیه‌ی مواد غذایی، مردی آمد و خود را یکی از رهبران محلی معرفی نمود. وی اظهار داشت می‌داند چه کسی بیش از بقیه به کمک نیاز دارد و قصد دراختیارگیری فرایند توزیع را داشت. از نظر بسیاری، شاید قبول چنین پیشنهادی کاملاً منطقی به نظر برسد. به هر حال، احتمالاً شخص مزبور بهتر از داوطلبان از جامعه‌ی مربوط به خود شناخت داشت. البته، داوطلبان هلال احمر بنا بر تجربه و آموزش‌های دریافتی خود می‌دانستند قبول پیشنهاد فرد یادشده متضمن اصل بی‌غرضی است، که مقرر می‌نماید کمک‌ها می‌بایست قطع نظر از گرایشات قومیتی، سیاسی یا فرهنگی به نیازمندان ارائه شود. آن‌ها چگونه می‌توانستند مطمئن باشند فرد مزبور نیازهای مردم را به‌صورت هدفمند ارزیابی نموده و مواد غذایی را طبق ارتباطات شخصی یا ملاحظات سیاسی توزیع نمی‌نماید. به همین دلیل، پیشنهاد او را رد کردند. مثال یادشده نشان‌دهنده‌ی اهمیت بی‌غرضی به‌لحاظ عملی و یک الزام اخلاقی است، این که در صورت عدم ارائه‌ی کمک‌ها به نیازمندان حقیقی، ماهیت کمک‌های بشردوستانه چگونه خواهد بود؟ همچنین، این امر نشان‌دهنده‌ی ماهیت جدی اصل یادشده با توجه به تمامی سطوح نهضت بوده و راهی برای تضمین مجدد این امر برای ذی‌نفعان، کمک کنندگان و تمامی اشخاص درگیر در بحران‌ها یا تحت تأثیر آن‌ها مبنی بر ارائه‌ی کمک‌ها صرفاً بر مبنای اصول بشردوستانه محسوب می‌گردد.

اصل بی‌غرضی ما را ملزم به کمک به مجروحین بر مبنای نیازمندی افراد می‌نماید. این امر مشتمل بر سربازانی که توانایی ادامه نبرد را ندارند می‌شود. از نظر کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ، این امر همچنین می‌تواند به معنی آموزش کمک‌های اولیه به تمامی طرفین درگیری باشد. (تصویر) آموزش برای کارکنان واحد حراست ملی افغانستان.

J. Barry/ICRC

برخی اوقات بی‌غرضی به معنی بررسی دقیق‌تر پویایی جامعه برای رسیدن به بهترین درک از نحوه کمک به نیازمندان و حصول اطمینان از مؤثر بودن اشخاص مزبور در تعیین نوع کمک‌های دریافتی ایشان می‌باشد.

(تصویر) یک مأمور فدراسیون بین‌المللی در حال صحبت با زنان خانوارهای میزبان آوارگان مخاصمات شمال مالی.

International Federation

اجازه حضور دهند (رجوع به یگانگی). موضوع مزبور متضمن حصول اطمینان از این امر است که فعالیت‌های جمعیت‌ها بیشتر با رعایت تنوع و متمرکز بر اصل مشترک بشردوستی است تا تحت تأثیر ملاحظات تبعیض‌آمیز.

همچنین کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ وظیفه‌ی کمک برای حصول اطمینان از عدم مواجهه افراد بازداشتی در ارتباط با درگیری یا ناآرامی‌های داخلی با تبعیض را بر عهده دارد. در صورت بازدید از یک بازداشتگاه، نمایندگان این کمیته مسئولین ذیربط را ملزم به برخورد انسانی مشابه با تمامی اسرا نموده و احراز می‌نمایند که هیچ‌یک از اسرا بدلیل ملیت یا محکومیت‌های سیاسی با برخورد نامناسب روبرو نمی‌شود. البته، تمامی تمایزات به منزله‌ی تبعیض محسوب نمی‌شود: درخواست پتوی اضافه برای اشخاصی که به دلیل کهولت سن یا سلامتی توانایی کمتری برای تحمل سرما دارند یک تمایز بر مبنای نیاز هدفمند تلقی و متضمن وجه دوم بی‌غرضی، یعنی تناسب می‌باشد.

تناسب کمک‌ها با میزان آلام

عدم تبعیض نه تنها به معنی برخورد یکسان نمی‌باشد، بلکه کمک‌های بی‌غرضانه با توجه به میزان آلام افراد و ضرورت نیازهای ایشان صورت می‌گیرد. بر این اساس، کمک‌ها بدو در اختیار کسانی که به لحاظ فوریت بیش از بقیه به آن‌ها نیاز دارند قرار می‌گیرد.

همچنین قوانین بشردوستانه تصریح می‌نماید، کمک‌های ترجیحی می‌بایست به برخی اقشار خاص آسیب‌پذیر، اعم از کودکان و سالمندان داده شود. بیماران و مجروحین می‌بایست از مراقبت و محافظت یکسان برخوردار شوند و تنها دلایل مربوط به فوریت‌های پزشکی می‌تواند بر ترتیب ارائه‌ی مراقبت‌های مزبور تأثیرگذار باشد. در عمل، ارائه‌ی کمک‌ها به تناسب نیازها ساده نمی‌باشد. در بسیاری از موارد، رسانه‌ها و کمک‌کنندگان مالی توجه خود را معطوف به فجایع عظیم و شدید نموده و از این طریق، فجایع کوچکتر را که خود موجب خسارات مالی و جانی و آلام قابل‌ملاحظه‌ای می‌گردند به دست فراموشی می‌سپارند. بر همین اساس، مشکلاتی که به کندی ایجاد می‌شوند، اعم از پدیده‌ی بیابان‌زایی، خشکسالی، خشونت‌های شهری و افزایش سطح آب توجه به‌مراتب کمتری در رسانه‌ها را به خود جلب نموده و از سهم به‌مراتب کمتری از

کمک‌های مالی برخوردار می‌شوند. نهضت نسبت به تهیه و تنظیم ساز و کار تأمین مالی برای مقابله با این دسته از گرایش‌ها اقدام نموده که البته هنوز به‌عنوان یک چالش مطرح می‌باشد.

بی‌غرضی: اجتناب از گرایش‌های شخصی

از سویی، بی‌غرضی ما را ملزم به کنار گذاشتن گرایش‌ها و وابستگی‌های شخصی خود می‌نماید. چنانچه یک داوطلب یا پرسنل جمعیت ملی حین انجام وظیفه تصمیم به ارائه‌ی کمک‌های مطلوب‌تری به یک دوست در قیاس با سایرین بگیرد، این امر مغایر با اصل بی‌غرضی خواهد بود. بر این اساس، بی‌غرضی بدان معنی است که باید در راستای غلبه بر تمامی موارد غرض‌ورزی تلاش شود، تأثیر عوامل شخصی، اعم از آگاهانه یا ناآگاهانه، کنار گذاشته شده و تصمیمات برای اقدام عاری از گرایش‌ها یا غرض‌ورزی صرفاً بر مبنای حقایق اتخاذ گردد.

همچنین، بی‌غرضی تلویحاً متضمن ارزیابی هدفمند و به دور از هیجان‌ها نیازها می‌باشد. بر این اساس، علیرغم آن که جانبداری داوطلبان جمعیت ملی از یکی از طرف‌های درگیری به لحاظ انسانی و ماهیتی مانعی ندارد، اما از آن‌ها انتظار می‌رود احساسات خود را حین امدادسانی و کاهش آلام تمامی افراد آسیب‌دیده و توزیع ملزومات امدادی از طریق عدم تمایز میان طرف‌های درگیری کنار گذارند.

یک الزام حرفه‌ای

بر این اساس، اصل بی‌غرضی موردی است که همه می‌بایست بر روی آن کار کنند. البته، کارکنان و داوطلبان نهضت و سایر نهادهای بشردوست جهت توسعه این دسته از مهارت‌ها تنها نیستند. مجموعه‌ای از سامانه‌ها، روش‌ها، قواعد و معیارهای حرفه‌ای به منظور حصول اطمینان از تبعیت از اصل مزبور به بهترین نحو ممکن تهیه و تنظیم شده‌است. کارکنان کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ برای اطمینان از برخورداری از خصوصیات شخصی و حرفه‌ای لازم جهت فعالیت بی‌غرضانه در شرایط پرتنش تحت آموزش‌های دقیق قرار می‌گیرند. بر همین اساس، داوطلبان و کارکنان صلیب سرخ و هلال احمر با پشتیبانی کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ و فدراسیون

P. H. Nielsen / Danish Red Cross

توزیع کیت‌های سرپناه پس از وقوع زلزله در نیال، پس از ارزیابی هدفمند از سوی جمعیت صلیب سرخ آن کشور برای حصول اطمینان از ارائه‌ی بی‌غرضانه کمک‌ها

بین‌المللی برای پیروی از نظام رفتاری ویژه‌ی نهضت و درک تعبیر و تفسیر آن از اصول آموزش می‌بینند. همچنین، فدراسیون بین‌المللی و جمعیت‌های ملی دستور کاری برای کمک به توسعه مهارت‌ها و کیفیات افراد اعم از دلسوزی، تفکر بحرانی، توانایی کنارگذاری گرایش‌ها، و عدم ارتباط خشونت‌آمیز تدوین نموده‌اند که برای استفاده‌ی عملی از اصول بنیادین در امور و زندگی روزمره ایشان ضروری می‌باشد.

اصول در عمل

بی‌غرضی در یک کشور دچار تفرقه

در لبنان، کشوری که بنا بر مرزبندی‌های سیاسی و اعتقادی دچار تفرقه‌ی شدیدی است، صلیب سرخ آن کشور یکی از معدود سازمان‌هایی است که مورد احترام و اعتماد تمامی طرف‌ها قرار دارد. بیشتر احترام یادشده نتیجه‌ی فعالیت خدمات فوریت‌های پزشکی آن، فعالیت به‌عنوان تأمین‌کننده‌ی اصلی نقل و انتقال با آمبولانس و ارائه‌ی مراقبت‌های پیش‌بیمارستانی در آن کشور می‌باشد. صلیب سرخ لبنان بدلیل فعالیت روزمره‌ی داوطلبان پیراپزشکی خود، همچون برنا بیروتی ۲۷ ساله از حسن شهرت برخوردار می‌باشد. وی چالش روزانه‌ی امداد‌رسانی بی‌طرفانه و بی‌غرضانه در کشوری که بوی جنگ را درست در مرزهای خود با سوریه حس می‌کند درک می‌نماید. در پنج سال نخست مخاصمات در سوریه، بیش از ۱/۱ میلیون پناهنده وارد لبنان شدند که نیاز فوری به امداد پزشکی، سرپناه و ملزومات پایه داشتند. وی می‌گوید: بدو ما کسانی که دچار جراحات جزیی مثل بریدگی و ترکش خوردگی شده بودند را درمان می‌کردیم. با تشدید مخاصمات، به تدریج کسانی را که جراحات مرگبار ناشی از گلوله در سینه و سر خود داشتند پذیرش می‌کردیم. با توجه به تجربه طولانی ما از جنگ، تیم‌های ما بلحاظ فنی از مهارت بالایی در انجام اقدامات ضروری همچون تریاژ، کمک‌های اولیه و تخلیه‌ی پزشکی برخوردارند.

اما چالش‌های موجود صرفاً پزشکی نمی‌باشد. بانوی مزبور می‌گوید: بحران سوریه ما را با چالش جدید مواجه کرده که همانا آزمودن شجاعت و حتی توانایی ما در حفظ اصول بنیادین است که این امر شاید در تاریخ ما بی‌سابقه باشد. وقتی آمبولانس شما متوقف می‌شود و محلی‌های خشمگین بیمارتان را از آن بیرون می‌کنند چطور می‌توانید قوی بمانید؟ و چطور همچنان به فعالیت‌های داوطلبی و کمک به سایرین ادامه می‌دهید وقتی خانواده و همسایگان‌تان شما را به کمک به دشمن متهم می‌کنند؟ وی در تأکید بر ارتباط عمیق موجود میان توانایی صلیب سرخ لبنان و داوطلبان آن در فعالیت بی‌غرضانه با بی‌طرفی، تصریح می‌نماید: این‌ها چالش‌هایی هستند که ما همه‌روزه با آن روبرو هستیم. این یک آزمون برای شخصیت، و حفظ خونسردی به جای تصریح یا دفاع از باورهای خودتان است. به‌کارگیری اصل یگانگی نیز برای فعالیت بی‌غرضانه در سرزمینی چنین متنوع و متشتت ضروری است. اصل یگانگی مقرر می‌نماید صرفاً یک جمعیت ملی در هر کشور نماینده‌ی تمام مردم می‌باشد. بانوی یادشده می‌گوید: جمعیت ملی ما منعکس‌کننده‌ی ترکیب متنوع گروه‌های سیاسی و مذهبی شکل‌دهنده‌ی کشورمان می‌باشد. ما هرگز اجازه نمی‌دهیم تقسیمات جامعه‌ی ما بین ما به‌عنوان فعالان حوزه‌ی بشردوستانه فاصله‌ای ایجاد نماید.

داوطلبان جمعیت صلیب سرخ لبنان در حال انتقال یک مجروح جنگی سوری از اردوگاه مرزی وادی خالد به یک بیمارستان در طرابلس در سال ۲۰۱۳.

بی طرفی

نهیضت به منظور حفظ اعتماد همگانی حق جانبداری در مخاصمات را نداشته یا در مناقشات سیاسی، نژادی، دینی یا ایدئولوژیکی در هر زمان مشارکت نمیکند.

Syrian Arab Red Crescent

کارکنان هلال احمر سوریه و کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ در حال عبور از خطوط مقدم نبرد در سوریه برای ارائه خدمات ضروری آبرسانی و سلامت. رهبران گروه‌های مسلح به بیش از ۵۰ تک‌تیرانداز مستقر در منطقه دستور دادند شلیک نکرده و به گروه بی‌طرف بشردوستانه مزبور اجازه ادامه مسیر دهند.

دچار مخاصمات داخلی، برخی اوقات نیروهای مسلح دلیل عدم محکومیت فعالیت‌های گروه‌های مسلحی که آن‌ها را جنایت کار تلقی می‌نمایند از سوی جمعیت ملی و همچنین تمایل آن به ارائه‌ی مراقبت‌های پزشکی به کسانی که دیگر توانایی نبرد ندارند را درک نمی‌کنند. همچنین امکان دارد گروه‌های مسلح در خصوص مواردی که به منزله‌ی ارتباطات جمعیت ملی با مسئولین تلقی می‌نمایند انتقاداتی داشته باشند. متأسفانه، برخی اوقات داوطلبان با وجود استفاده از آرم محافظتی صلیب سرخ یا هلال احمر حین تلاش برای کمک به نیازمندان مورد حمله قرار می‌گیرند، مجروح یا حتی کشته می‌شوند.

داوطلبان هلال احمر سوریه نمونه‌ای تأثیرگذار از اصول بی‌طرفی و بی‌غرضی در کشوری از هم‌پاشیده بر اساس مرزبندی‌های متعصبانه هستند. نشریه‌ی نیویورک تایمز در ژوئن ۲۰۱۳ نوشت: مأموریت آن‌ها کمک به نیازمندان بدون توجه به گرایش‌های سیاسی آن‌ها است. در مخاصمات قطب‌بندی‌شده سوریه، این امر یک موضع افراطی تلقی می‌شود.

شایان ذکر است، به کار بستن اصل بی‌طرفی حداقل با توجه به این که هرکسی دارای ملاحظات شخصی مربوط به خود است امری ساده نمی‌باشد. با به اوج رسیدن مخاصمات و احساسات، از تمامی اعضای صلیب سرخ یا هلال احمر انتظار می‌رود به کنترل خود و دوری از بیان عقاید شخصی حین انجام وظیفه مبادرت نمایند. لیکن از داوطلبان خواسته می‌شود تا بی‌طرف باشند. هرکسی حق دارد عقیده خود را داشته باشد و آن‌ها صرفاً باید بی‌طرفانه رفتار نمایند.

از نظر کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ، بی‌طرفی کمیته را قادر ساخته تا نسبت به ایجاد و حفظ گفت‌وگو با تمامی طرف‌های مخاصمه به منظور حصول اطمینان از دسترسی بشردوستانه به افراد تحت تأثیر مبارزات مبادرت کند. کمیته همواره تمایل دارد با هر یک از کسانی که قدرت را در خصوص غیرنظامیان در اختیار دارد حفظ نموده‌است. این امر به منزله‌ی تأیید قانونی بودن آن‌ها نبوده یا وضعیت خاصی به آن‌ها نمی‌بخشد.

درکی جامع از پویایی مخاصمات، و نحوه‌ی رفتار جوامع، نیروهای مسلح و گروه‌های مسلح امری ضروری است. بی‌طرفی به معنی فعالیت به گونه‌ای که موجب تسهیل اقدامات خصمانه از سوی هر یک از طرف‌های مخاصمه گردد نمی‌باشد.

بی‌طرفی

بی‌طرفی شاید یکی از اصول بنیادین باشد که بیش از بقیه در خصوص آن کج‌فهمی وجود داشته و از سویی یکی از ضروری‌ترین آن‌ها محسوب می‌شود. اغلب اوقات بی‌طرفی به اشتباه به معنی انفعال یا بی‌تفاوت بودن تلقی می‌شود. لیکن، عدم جانبداری در درگیری به معنی بی‌تفاوتی نمی‌باشد. در واقع بی‌طرفی نهضت را از امکان استفاده از اصول بشردوستی و بی‌غرضی در عمل بهره‌مند می‌نماید.

دلیل این امر چیست؟ نخست و مهمتر از همه این که امر مزبور یکی از دلایل کلیدی است که موجب می‌شود تمامی طرف‌های درگیر احساس کنند می‌توانند به نهضت اعتماد کنند. اصول مزبور، بازکننده‌ی درها است. اغلب اوقات این بی‌طرفی است که به نمایندگان کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ این امکان را می‌دهد تا با زندانیان دیدار کنند، به کاروان‌های امدادی امکان می‌دهد یکی از نشان‌های نهضت را برای ورود به مناطق درگیری مورد استفاده قرار دهند و کمک می‌کند از عدم حمله به داوطلبان جمعیت ملی اطمینان حاصل شود. داوطلبان علیرغم خطرات مربوط به بی‌طرفی خود، در برابر فشارهای شدید وارده به ایشان برای جانبداری مقاومت جانانه‌ای خود نشان می‌دهند. در کشورهای

بی‌طرفی به کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ امکان دسترسی به تمامی طرف‌های درگیری را می‌دهد. (تصویر) یک مأمور کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ در حال صحبت با اعضای یک گروه مسلح مخالف در کلمبیا در خصوص حقوق بین‌المللی بشردوستانه.

J. Arredondo/CRC/Getty Images

رویکرد کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ در خصوص اظهار نظرات

به‌صورت معمول کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ بیانیه‌های عمومی را صادر می‌کند که از تمامی طرف‌های می‌خواهد از انجام هر اقدامی که موجب نقض حقوق بشردوستانه شود اجتناب کنند. معمولاً کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ یکی از طرف‌ها را بصورت علنی مورد سرزنش قرار نمی‌دهد و بجای آن، مکاتبات مستقیم و دوجانبه را با طرف‌های مزبور در خصوص نحوه‌ی هدایت مخاصمات شان انجام می‌دهد. چنانچه کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ به اطلاعاتی دست یابد که نشان دهد یک یا چند طرف درگیر به نقض حقوق بشردوستانه (اعم از ناپدیدسازی اجباری، سوءاستفاده از اسراء، یا انجام نبرد بگونه‌ای که به غیرنظامیان آسیب برساند) مبادرت می‌ورزند، آن‌گاه طی گزارشات و جلسات محرمانه مراتب مربوط به غیرقانونی بودن و الزام به توقف رفتار مزبور را به اطلاع آن‌ها می‌رساند.

[اغلب اوقات، کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ حین مخاصمات از تمامی طرف‌های درگیر

J. Malla/Syrian Arab Red Crescent

می‌خواهد حقوق بین‌المللی بشردوستانه را رعایت نمایند.]

صرفاً در صورت مشاهده‌ی نقض فاحش و مکرر حقوق بشردوستانه (و پس از انجام مکاتبات محرمانه) کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ دغدغه‌های خود را علنی می‌نماید. لیکن این امر به ندرت رخ می‌دهد. دلیل آن نیز ساده است چراکه هدف کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ حمایت از افراد آسیب‌پذیر بوده و می‌خواهد از ادامه دسترسی به افراد بازداشتی یا از سایر موارد سوءاستفاده رنج می‌برند اطمینان حاصل کند. همچنین، کمیته می‌خواهد مطمئن شود گزارشات آن به‌عنوان ابزاری برای تبلیغات سیاسی مورد استفاده قرار نرفته یا تلقی نمی‌شود، زیرا در این صورت، بی‌طرفی و اعتبار کمیته را تحت تأثیر قرار خواهد داد. همچنین، کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ همگام با شرکای خود در نهضت به تلاش برای گسترش حدود و شمول قواعد حمایتی مندرج در حقوق بشردوستانه برای اشاعه‌ی هرچه بیشتر احترام به جان انسان‌ها و کرامت انسانی مبادرت می‌نماید. در دوران صلح، نهضت از بهبودهای انجام شده در سیستم‌های رگولاتوری که بر آمادگی برای بلایا و واکنش به آن تأثیر دارند حمایت می‌نماید. بر همین اساس،

همچنین بی‌طرفی به معنی هرگز مداخله نکردن در مناقشات است، تا از این طریق بتوان از حفظ اعتماد تمامی طرف‌ها اطمینان حاصل نمود. چنانچه به‌عنوان نمونه یکی از شعب جمعیت ملی همدردی خود را با یک شخصیت یا انگیزه‌ی سیاسی نشان دهد، ممکن است افراد بسیاری پشتیبانی خود از جمعیت ملی یا همکاری با آن را متوقف نمایند. در صورت نمایش علائم مذهبی در یک درمانگاه تحت مدیریت جمعیت ملی در کشوری که دچار خشونت‌های مذهبی است، بسیاری از بیماران دیگر تمایلی به مراجعه به آن درمانگاه برای درمان را نداشته یا شاید جرأت چنین کاری را به خود ندهند.

بر این اساس، جوامع ملی می‌دانند اظهارات یا اقدامات مغایر با اصل بی‌طرفی می‌تواند تأثیر قابل‌ملاحظه‌ای بر فعالیت‌های نهضت در سرتاسر جهان داشته باشد. حتی در دوران صلح نیز جمعیت‌های ملی بایست همواره اصل بی‌طرفی را رعایت کنند. یکی از دلایل این امر آن است که در صورت شروع مخاصمات در کشور ایشان، جمعیت ملی از اعتماد تمامی اقشار برخوردار بوده و بتواند به همه اقشار از همه طرف‌ها امدادسانی کند.

لیکن بی‌طرفی به معنی سکوت نهضت در خصوص دغدغه‌های قابل‌ملاحظه بشردوستانه نمی‌باشد. نهضت از نخستین روزهای موجودیت خود فعالانه به تلاش برای جلوگیری از ستمگری و سوءاستفاده‌های احتمالی در مخاصمات مسلحانه پرداخته است. با کلیه‌ی طرف‌های شرکت‌کننده در مخاصمه ارتباط برقرار می‌شود و وظایف آن‌ها بر طبق حقوق بشردوستانه به ایشان گوشزد می‌شود. نهضت می‌تواند از تحریم‌های اعمال شده بر برخی تسلیحات نظامی ویژه همچون تسلیحات هسته‌ای یا مین‌ها که از لحاظ ماهوی با حقوق بشردوستانه در تضاد هستند حمایت کند. به‌عنوان نمونه، پشتیبانی نهضت از تصویب کنوانسیون منع کاربرد مین‌های ضدنفر به سال ۱۹۹۷ میلادی مورد حمایت رهبران تمامی کشورها نبوده و سلاح‌های هسته‌ای هنوز هم از سوی بسیاری قابل قبول تلقی می‌شوند. لیکن بدلیل آن که نمی‌توان از سلاح‌های مزبور بگونه‌ای استفاده کرد که بتواند میان مبارزان و غیرمبارزان تمایز قائل شود (و در نتیجه یکی از قواعد مهم حقوق بشردوستانه را نقض می‌کنند)، نهضت می‌تواند علیه آن‌ها علناً موضع‌گیری نماید.

حفظ اصل بی‌طرفی به معنی سکوت در خصوص دغدغه‌های مهم نمی‌باشد. (تصویر) همایش مطبوعاتی که در آن اعضای نهضت تمامی طرف‌های مخاصمه را به رعایت حقوق بین‌المللی بشردوستانه و پشتیبانی بیشتر از افراد متأثر از خشونت فرا می‌خوانند.

اعضای نهضت می‌توانند از خط‌مشی‌های انسانی‌تر در قبال پناهندگان و مهاجرین دفاع کرده یا در خصوص موارد مهم حوزه‌های سلامت و ایمنی موضع‌گیری کنند. در این راستا، اعضا می‌بایست تا حدی وارد فرایندهای سیاسی شوند و در عین حال، از جانبداری در مباحث سیاسی خارج از دغدغه‌های بشردوستانه فاصله بگیرند.

هزینه‌های بی‌طرفی

البته بی‌طرفی هزینه دارد. برای اطمینان از اینکه کمک‌های بشردوستانه برای پشتیبانی از دستور کار یک گروه سیاسی استفاده نمی‌شود یا به‌عنوان بخشی از یک کمپین نظامی تلقی نمی‌گردد، اعضای نهضت نمی‌توانند همواره خدمات عرضه‌شده به ایشان را ولو این خدمات منافع آتی برای آنها داشته باشد را بپذیرند. چراکه دولت‌ها، سازمان ملل متحد، سازمان‌های غیردولتی و گروه‌های دینی ممکن است در یک درگیری خاص بی‌طرف نبوده یا اصول بنیادین را همگام با رویکرد نهضت به کار نگیرند. به‌عنوان نمونه، برای حفظ فاصله‌ی لازم از حمایت سیاسی نیروهای حافظ صلح سازمان ملل متحد از یک دولت خاص، نهضت باید خود نقل و انتقال افراد و کالاهای هماهنگ کند. لیکن در کشورهایی که هوپیمای‌های سازمان ملل متحد تنها وسایل نقلیه‌ی آماده و دردسترس می‌باشند این امر دشوار می‌باشد. در همین راستا، نهضت می‌بایست به لوگوهای چاپ‌شده بر روی کمک‌هایی که عرضه یا حمل می‌نماید توجه داشته و برخی اوقات به مذاکراتی طولانی در خصوص آن‌ها دست بزند. تمامی موارد یادشده هزینه‌ی مالی عملیات را بالا می‌برند. البته، علیرغم دشوار بودن تعیین مقدار دقیق مربوطه، مشخص شده‌است که اصل بی‌طرفی قابل‌انگیزترین و کارآمدترین ابزار ما در دسترسی به مناطقی است که بسیاری از سازمان‌های بین‌المللی از توانایی دسترسی به آن‌ها برخوردار نمی‌باشند.

اقدام بشردوستانه: نیرویی برای صلح؟

از سویی مردم از ما می‌پرسند چرا ما به‌عنوان یک نهضت بشردوستانه مشارکت بیشتری در فعالیت‌های صلح نداریم. یکی از دلایل این امر، بی‌طرفی ما می‌باشد. در مخاصمات، نهضت نقش مستقیمی در فرایندهای صلح ندارد و به جانبداری در مباحث سیاسی مربوط به صحیح بودن یا نبودن یک جنگ خاص نمی‌پردازد. زیرا انجام چنین کاری بر بی‌طرفی سیاسی ما تأثیر گذاشته و توانایی ما برای کمک به آسیب‌دیدگان ناشی از مخاصمات را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد. تصمیم برای جنگ یا عدم جنگ اغلب از ماهیتی شدیداً سیاسی برخوردار است. لذا بر عهده‌ی سایرین است که طرف‌های درگیر در جنگ را برای شروع مذاکرات صلح متقاعد نمایند. با توجه به این گفته، کار کلی نهضت، که بر مبنای احساسات همبستگی و یگانگی است، می‌تواند در جهت پرورش روح صلح بکار رفته و میان طرفین متخاصم سازش شکل دهد. این امر در اصل بشردوستی گنجانده شده که طبق آن، نهضت به اشاعه‌ی درک مشترک، دوستی، همکاری و صلح پایدار میان تمامی افراد مبادرت می‌نماید.

اصول بهم مرتبط نحوه‌ی ارتباط اصل بی‌طرفی با دیگر اصول بنیادین به چه صورت است؟

اصول در عمل مراقبت برای همگان در سومالی

بیمارستان کی‌سانسی در موگادیشو از دو دهه پیش مراقبت‌های پزشکی را با رعایت اصل بی‌غرضی ارائه کرده‌است که طبق تحقیق صورت‌گرفته در سال ۲۰۱۳ از سوی صلیب سرخ بریتانیا، این موضوع تا حد زیادی ناشی از خوشنامی هلال احمر سومالی به بی‌طرفی در جنگ خونین داخلی این کشور است.

موگادیشو در سال ۱۹۹۱ تجزیه شد. نظامیان و غیرنظامیانی که در شمال موگادیشو مجروح شده بودند از خدمات بیمارستانی در جنوب شهر محروم بودند. هلال احمر سومالی به همراه کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ تصمیم گرفت تا یک زندان قدیمی واقع در شمال شرق موگادیشو را به بیمارستان تبدیل کند. این بیمارستان پس از گشایش در سال ۱۹۹۲ به سرعت به جایی رسید که در روز بیش از ۱۰۰ بیمار را پذیرش می‌کرد. با تغییر مداوم در اوضاع حاکم در سال‌های ۲۰۰۰، پرسنل بیمارستان نیاز مبرم به جلب اعتماد همه‌ی طرف‌ها داشتند زیرا در این صورت قادر بودند در امنیت کامل به مداوای همگان بپردازند. بیمارستان کی‌سانسی قطع نظر از اینکه کدام گروه کنترل اوضاع را به دست گرفته و با توجه به اصل بی‌طرفی باز و فعال بود.

این بیمارستان از آغاز به کار بیش از ۲۰۰ هزار نفر را درمان کرده‌است که مشتمل بر بیش از ۳۰ هزار جراحات مرتبط با سلاح بوده‌است. مدیر بیمارستان می‌گوید: «علت این موضوع صرفاً این است که ما کاملاً بی‌طرفیم و به این ویژگی شناخته شده‌ایم، و بدین ترتیب کارمان را در چنین فضای پرچالشی پیش می‌بریم.»

اصل بی‌طرفی یکی از دلایلی است که پرسنل درمانی در این بیمارستان در موگادیشو قادر به ارائه‌ی خدمات اولیه‌ی سلامت به همه، از جمله مجروحین جنگ‌ها، می‌باشند.

شمول اجتماعی در این جامعه‌اند. جامعه‌ی وورابیندا متشکل از یک‌هزار نفر در سال ۱۹۲۷ شکل گرفت. در آن زمان دولت استرالیا گروه‌های متعدد بومیان را از سرزمین‌شان آواره کرده بود. این تاریخچه به همراه دیگر سیاست‌ها و طرز فکرها تأثیر مضر و ماندگاری در زندگی اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و روحی بومیان بر جا گذاشته‌است.

اصول بنیادین به مردم کمک می‌کند به این درک برسند که صلیب سرخ به هر فرد نیازمندی بدون در نظر گرفتن پیشینه‌ی دینی یا فرهنگی‌اش و حتی ارتباطات خانوادگی‌اش کمک‌رسانی می‌کند.

به گفته‌ی یکی از مصاحبه‌شوندگان در مطالعه‌ی فوق‌الذکر، «ما با بی‌طرف و مستقل ماندن به جوامع توضیح می‌دهیم که ما قرار نیست از کسی جانبداری کنیم.» این درک منجر به مقبولیت بیشتر و احترام متقابل گشته که این به نوبه‌ی خود مشارکت عمیق‌تر جوامع را با جمعیت ملی و خدمات آن در پی خواهد داشت.

کار کردن با افرادی با چنین تنوع در پیشینه نیاز به شرح امور را به طرز قابل‌فهم در هر بافتار فرهنگی برجسته کرده‌است. نیروهای داوطلب محلی و پرسنل گاهی اصول بنیادین را با نقاشی‌هایی که از فرهنگ بومیان و «یارنینگ» (واژه محلی برای داستان سرایی نشأت گرفته‌است شرح می‌دهند.

تالیشا سوئینی، از نیروهای داوطلب صلیب سرخ در وورابیندا که دیواره‌نگاری را از اصول بنیادین بیرون از مقر اداره‌ی محلی صلیب سرخ نقاشی کرده بود، می‌گوید این دست‌فعالیت‌ها در تغییر نگرش‌ها نسبت به خدمات جمعیت‌های محلی مؤثر بوده‌است.

او می‌گوید: «هرگاه مسئله‌ای بین اعضای جامعه پیش آمده‌است، جواترها گفته‌اند: شما نمی‌توانید جانبداری کنید چون با صلیب سرخ کار می‌کنید. این موضوع نشانگر رشد شگفت‌انگیز در درک نقش صلیب سرخ در میان اعضای جامعه است.»

او در ادامه می‌گوید با رعایت اصول بنیادین همه‌ی مراجعین به اداره‌ی صلیب سرخ احساس تعلق می‌کنند.

سوئینی اضافه می‌کند: «موضوع ایجاد فضایی امن برای مردم است که بتوانند به آنجا مراجعه نمایند. موضوع جذب همه به فضایی امن است تا بتوانیم بدون هیچ پیش‌داوری دور هم جمع شده و دانش‌تان تعریف کنیم.»

اصول در عمل بی‌طرفی و جامعه

اصول بنیادین صرفاً در زمان بحران و درگیری موضوعیت ندارد. از نگاه بسیاری جمعیت‌های ملی، این اصول نقش اساسی در حفظ اعتماد مردم و ایجاد روابط قوی با جوامع محلی دارند. به‌عنوان مثال، صلیب سرخ استرالیا دریافت که اصول مزبور نقش حیاتی در تقویت فعالیت‌های بشردوستانه نزد جوامع محلی ایفا کرده‌است.

مطابق مطالعه‌ی صورت‌گرفته از سوی صلیب سرخ استرالیا، اصول بی‌طرفی و بی‌غرضی شاخصه‌ی اساسی نیروهای داوطلب و پرسنل این نهاد در میان جوامع است.

در اینجا می‌توان به مورد وورابیندا اشاره کرد که پرسنل و نیروهای داوطلب صلیب سرخ مشغول خدمات‌رسانی گسترده به منظور بهبود اوضاع بهداشت، افزایش آمادگی در مقابله با سوانح و

استقلال

نهضت، مستقل است. اگرچه جمعیت‌های ملی، معین خدمات بشردوستانه‌ی دولت‌هایشان و تابع قوانین کشورهای خود هستند، اما باید همیشه استقلال خود را حفظ کنند تا بتوانند در تمام دوران طبق اصول نهضت عمل کنند.

استقلال

بیش از ۱۵۰ سال پیش وقتی کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ و اولین جمعیت‌های ملی تأسیس شدند مؤسسان آنها به اهمیت استقلال پی بردند. جمعیت‌های ملی باید در جایگاهی باشند که بتوانند برای کمک‌رسانی، خودشان و صرفاً بر اساس نیاز تصمیم بگیرند و نباید تابع قدرت‌های سیاسی، نظامی یا سایر قدرت‌ها باشند.

استقلال، امروزه نیز حائز اهمیت است. جمعیت‌های ملی، مانند کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ و فدراسیون بین‌المللی، باید بتوانند خودشان تصمیم بگیرند. آنها نباید تسلیم فشار سیاسی شوند یا تحت تأثیر افکار عمومی که متأثر از رسانه‌های دمدمی هستند قرار بگیرند.

در معنای وسیع‌تر، استقلال یعنی اعضای نهضت باید در مقابل دخالت - چه سیاسی، چه ایدئولوژیک و چه اقتصادی - که مانع از فعالیت طبق اصول بنیادین بشردوستی، بی‌غرضی و بی‌طرفی می‌شود مقاومت کنند.

استقلال عمل

برای مثال، هیچ جمعیت ملی نباید کمک‌های مالی‌ای را بپذیرد که صرفاً بر اساس معیارهای سیاسی، قومی یا مذهبی ارائه می‌شوند و کسانی که ممکن است نیاز بیشتری داشته باشند را نادیده می‌گیرد. به همین ترتیب، اعضای نهضت برای اینکه از اعتماد همه برخوردار باشند و از اعتبار لازم برای انجام رسالت‌شان بهره‌مند گردند، تحت هیچ شرایطی نباید آلت دست دولت‌ها شوند. به همین نحو، جمعیت ملی‌ای که تصمیم گرفته به دلیل فشار دولت عملیات امدادرسانی انجام دهد نه بر اساس معیارهای خود، ممکن است در نهایت کمک نامناسب یا حتی مضر ارائه دهد. این امر می‌تواند به نوبه‌ی خود منجر به انتقاد عمومی و از دست دادن اعتماد مردم شود.

تصویر: یکی از نیروهای داوطلب صلیب سرخ استرالیا از جزایر تی‌وی در حال تشریح اصل جهان‌شمولی

جمعیت‌های ملی در فعالیتهای بشردوستانه، معین دولت‌هایشان هستند اما سازمان‌های مستقلی‌اند که خودشان در مورد زمان و مکان کمک‌رسانی تصمیم می‌گیرند. (تصویر). داوطلبی در حال صحبت با زنی که خارج سرپناه مهاجران غیرقانونی منتظر است؛ این سرپناه را صلیب سرخ نروژ و شریک محلی آن در پاسخ به نیازهای مبرم تأسیس کرده‌است.

B. Matsha-Carpenter/International Federation

بسیاری از جمعیت‌های ملی در سرتاسر دنیا برای بهبود قوانین و مقررات حاکم بر ارائه‌ی کمک‌های بشردوستانه پس از وقوع سوانح با دولت‌ها همکاری می‌کنند. برای مثال، اگر در قوانین مربوط به واردات کالا برای شرایط اضطراری استثنائی در نظر گرفته نشود این قوانین می‌توانند مانع امدادسانی در چنین شرایطی شوند.

(تصویر) پرسنل جمعیت صلیب سرخ جزایر کوک در حال صحبت با مقامات دولتی و نمایندگان جامعه‌ی مدنی در مورد نحوه‌ی بهبود قوانین داخلی حاکم بر پاسخ به سوانح.

خدمات اجتماعی دولتی و آمادگی در شرایط اضطراری و سیستم‌های پاسخ از خدمات جمعیت ملی بهره کامل بگیرد.

اما دولت‌ها نباید از جمعیت‌های ملی بخواهند فعالیت‌هایی انجام دهند که با اصول بنیادین یا با اساس‌نامه‌های نهضت مغایرت دارند. دولت‌ها، به عنوان طرفین کنوانسیون‌های ۱۹۴۹ ژنو و اعضای کنفرانس بین‌المللی صلیب سرخ و هلال احمر، متعهدند به توانایی جمعیت‌های ملی در رعایت اصول بنیادین در تمام دوران احترام بگذارند و در استقلال عمل و تصمیم‌گیری آنها دخالت نکنند.

گاهی اوقات این بدان معناست که ممکن است نیاز باشد جمعیت‌های ملی، کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ یا فدراسیون بین‌المللی بعضی پیشنهادهایی را که با اصول بنیادین مطابق نیستند رد کنند.

در عین حال، ممکن است حتی اگر دولت درخواستی نکرده باشد جمعیت ملی بر اساس اصل بی‌غرضی تصمیم بگیرد برای کمک به گروه‌هایی که بسیار آسیب‌پذیرند (پناهندگان، زندانیان آزادشده، معتادین به مواد مخدر، و غیره) فعالیت‌های رفاه اجتماعی انجام دهد.

چالش‌های پیش روی استقلال

اما مستقل ماندن همیشه آسان نیست. برای مثال، در برخی موارد دولت در شورای حکام جمعیت ملی نماینده دارد. این مسئله می‌تواند برای هماهنگی با مقامات دولتی (برای مثال وزارت‌خانه‌های بهداشت، آموزش و پرورش یا دفاع) مفید باشد، اما این اتفاق فقط باید در صورتی رخ دهد که نمایندگانی که اعضا آزادانه انتخاب کرده‌اند همیشه اکثریت شورای حکام جمعیت ملی را تشکیل دهند. این قانون باید در اساس‌نامه‌های جمعیت ملی به وضوح بیان شود. این کار استقلال جمعیت ملی را بیشتر حفظ می‌کند چون در این صورت این جمعیت می‌تواند از همه‌ی بخش‌های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی داوطلب جذب کند و به آنها فرصت مشارکت در تصمیم‌گیری‌های مهم و انتخاب شدن در سمت‌های اصلی را بدهد.

نقش معین: حفظ تعادلی سالم

به علاوه، بسیار مهم است که مقامات دولتی، وضعیت حقوقی و استقلال جمعیت‌های ملی تحت کنوانسیون‌های ۱۹۴۹ ژنو، اساس‌نامه‌های نهضت و قطع‌نامه‌هایی که کنفرانس بین‌المللی صلیب سرخ و هلال احمر تصویب کرده را درک کنند و به آنها احترام بگذارند.

این موارد به جمعیت‌های ملی نقش «معین» مقامات دولتی در فعالیت‌های بشردوستانه را می‌دهند. نقش معین جمعیت‌های ملی ریشه در اولین روزهای تأسیس صلیب سرخ دارد، یعنی زمانی که کارکنان پزشکی داوطلب برای اولین بار به عنوان معین خدمات پزشکی نظامی به رسمیت شناخته شدند. با گذر زمان، این مفهوم تغییر کرد و طیف گسترده‌ای از فعالیت‌های بشردوستانه را پوشش داد که در زمان صلح و بحران از مقامات دولتی حمایت می‌کنند.

این بدان معنا نیست که جمعیت‌های ملی تابع دولت‌هایشان هستند، بلکه منظور این است که ممکن است فعالیت‌های دولتی مکمل یا خدمات عمومی که دولت قادر به ارائه‌شان نیست به عهده‌ی آنها گذاشته شود.

اما به منظور حفظ استقلال عملیاتی جمعیت ملی، رابطه‌ی معین باید در قوانین داخلی، اساس‌نامه‌های جمعیت ملی یا قانون اساسی و موافقت‌نامه‌های رسمی بین جمعیت ملی و دولت به وضوح مشخص شود. این قوانین و موافقت‌نامه‌ها باید نقش‌هایی که به عهده‌ی جمعیت ملی گذاشته شده را مشخص کرده، امکانات ضروری برای ایفای این نقش‌ها توسط دولت را ارائه داده، و توانایی و امتیاز جمعیت ملی برای ارائه‌ی خدمات بشردوستانه در تمام دوران طبق اصول بنیادین را تأیید کنند.

جمعیت‌های ملی به دلیل ماهیت معین‌شان وظیفه دارند به هر گونه درخواست دولت برای انجام فعالیت‌های بشردوستانه به طور جدی رسیدگی کنند. به علاوه، ممکن است دولت برای تکمیل

صلیب سرخ پرو، که تحت حمایت صندوق امدادسانی اضطراری در سوانح وابسته به فدراسیون بین‌المللی است، در آب و هوای بسیار سرد در آند پتو توزیع می‌کند. این صندوق به این منظور تشکیل شده بود که به جمعیت‌های ملی امکان دهد به بحران‌ها، به خصوص بحران‌هایی که به طور گسترده مورد توجه بین‌المللی قرار نمی‌گیرند، به سرعت پاسخ دهند.

Peruvian Red Cross

نهضت، در پاسخ، همواره در پی کمک به جمعیت‌های ملی است تا بتوانند با طیف وسیع‌تری از اهداگران نزدیک به خودشان ارتباط برقرار کنند و این ارتباط را گسترش دهند؛ این امر به نوبه‌ی خود باعث می‌شود آنها وابستگی کمتری به هر یک از منابع تأمین بودجه داشته باشند. به همین ترتیب، ممکن است جمعیت‌های ملی که فعالیت‌های متفاوت (از جمله فعالیت‌هایی که درآمذایی می‌کنند) انجام می‌دهند کمتر در معرض فشار مالی که استقلال مالی‌شان را به خطر می‌اندازد قرار بگیرند. به علاوه، حفظ اعتبار در چشم عامه‌ی مردم بدان معناست که اگر استقلال جمعیت ملی تهدید شود، این جمعیت می‌تواند روی حمایت مردمی حساب کند.

در نهایت، بین توسعه‌ی سازمانی و رعایت اصول بنیادین رابطه‌ی نزدیکی وجود دارد: جمعیت ملی‌ای که ساختار اداری و مالی‌اش ضعیف است در مقایسه با جمعیت ملی‌ای که ساختارش بی‌نقص است و می‌تواند حمایت داوطلبان آموزش‌دیده و بانگیزه را جلب کند برای حفظ استقلالش در مقابل مقامات توانایی کمتری دارد.

همکاری در مقایسه با استقلال

هنگام مشارکت با نهادهای دولتی، کنسرسیوم‌های اعتباری بین‌المللی، سایر سازمان‌های بشردوستانه و جوامع محلی، استقلال از اهمیت بالایی برخوردار است. این امر به ویژه هنگام پاسخ به سوانح در مقیاس بزرگ صحت دارد که در آنها هماهنگی و همکاری برای بیشترین تأثیرگذاری با زمان و منابع محدود ضروری است.

اگرچه نهضت تلاش می‌کند با سایر نهادهایی که به افرادی که با مخاصمات یا بلایای طبیعی دست به گریبان‌اند کمک می‌کنند همکاری کند، اما وقتی سایر برنامه‌های اقتصادی، سیاسی یا حتی نظامی دخیل می‌شوند نهضت اغلب مواقع از استقلال خود دفاع می‌کند.

اصل استقلال به این معنا نیست که ما نمی‌توانیم با سایر سازمان‌هایی که سعی در کمک به افراد آسیب‌پذیر دارند همکاری کنیم؛ این همکاری مشروط بر این است که توانایی ما برای کاربرد اصول بنیادین تحت تأثیر قرار نگیرد.

Senegalese Red Cross Society

سایر فشارها

این که بودجه از کجا تأمین می‌شود می‌تواند در این که آیا اقدام بشردوستانه، مستقل است یا خیر و مستقل محسوب می‌شود یا خیر تأثیرگذار باشد. هر چه منابع تأمین بودجه متنوع‌تر باشند، سازمان‌های بشردوستانه مستقل‌تر خواهند بود.

در پی بحران مالی جهانی، بسیاری از مردم در کشورهای با درآمد بالا کمک‌های مالی کشورشان به کشورهای دیگر را زیر سوال بردند. در نتیجه، بسیاری از کشورهای کمک‌کننده خواستار پاسخگویی بیشتر سازمان‌های بشردوستانه شدند. در عین حال، تمایل کمتری برای حمایت از «بودجه‌ی اصلی» سازمان‌ها وجود داشته و در عوض تمرکز روی تأمین بودجه برای پروژه‌های خاص بوده‌است. با توجه به این که تعداد نهادهای بشردوستانه در سال‌های اخیر افزایش یافته، کشورهای کمک‌کننده برای این که پولشان را به کجا ارسال کنند گزینه‌های بیشتری دارند.

همه‌ی این مسائل به تحولات مثبت زیادی منجر شده‌است. تقاضای بیشتر برای پاسخگویی، سازمان‌های بشردوستانه را مجبور کرده دقیق‌تر نشان دهند کمک‌های نقدی چگونه خرج می‌شوند و مزایای ملموس تأمین بودجه را مشخص کنند- اینها اقداماتی ضروری برای حفظ اعتماد مردم و کسب اطمینان از این است که کمک‌های نقدی در اختیار کسانی قرار می‌گیرند که نیاز بیشتری به آن دارند.

اما اگر سازمان‌های بشردوستانه به شکل روزافزون فقط برای تأمین بودجه‌ی پروژه‌های خاص پول بپذیرند این روند، چالشی برای استقلال آنها ایجاد می‌کند. ممکن است این امر توانایی آنها در تعیین این که در جوامع آنها چه کسی بیشتر نیازمند کمک است را کاهش دهد و در نتیجه پایبندی به اصل بی‌غرضی کم شود. اگرچه ممکن است این بودجه‌ها در کوتاه مدت به جمعیت‌های ملی امکان دهند در سطح جامعه تفاوتی ایجاد کنند و برای بعضی از آنها استقلال مالی بیشتری از دولت‌هایشان به همراه داشته باشد، اما وقتی بودجه‌ی مخصوص پروژه‌های خاص تمام شود استقلال آنها به شکلی جدی کاهش می‌یابد.

نیروهای مسلح و سازمان‌های پدافند غیرعامل اغلب مواقع در پاسخ به بلایای طبیعی نقش کلیدی ایفا می‌کنند. ممکن است مولفه‌های نهضت با آنها کار کنند، البته مشروط بر این که این امر بر این کل نهضت چگونه تلقی می‌شود تأثیر منفی نداشته باشد و اصول استقلال و بی‌طرفی به شکل واقعی یا مشاهده‌ای نقض نشوند.

(تصویر) پرسنل نظامی فرانسه در حال توزیع کالاهای امدادرسانی در وانواتو.

Finnish Red Cross

و عمدتاً در این کار موفق می‌شود. اما موضع نهضت این است که فعالیت‌های بشردوستانه نباید به شکل بخش جدایی‌ناپذیر لشکرکشی‌های نظامی طراحی شوند و نباید از آنها برای ترویج یا همراهی تغییر رژیم استفاده کرد. ممکن است از بین بردن مرز بین فعالیت‌های بشردوستانه و سیاسی یا نظامی در نهایت از حمایت بشردوستانه و ارائه‌ی غیرتبعیض‌آمیز کمک به همه‌ی قربانیان درگیری ممانعت کند.

این مسئله به ویژه هنگام فعالیت در مخاصمات یا خشونت‌های شدید اهمیت دارد. اقدام بشردوستانه برای این که مؤثر باشد باید از منافع سیاسی و نظامی متمایز باشد و متمایز محسوب شود. دلیل مستقل کار کردن ساده است: در هر درگیری، طرفین سازمان‌های بشردوستانه‌ای را که به داشتن انگیزه‌های پنهانی مشکوک‌اند، رد می‌کنند.

رویکردهای یکپارچه‌ای که عناصر سیاسی، نظامی، بازسازی و بشردوستانه را با هم ادغام می‌کنند و تعدادی از دولت‌ها طرفدار آنها هستند با اصل استقلال مغایرند.

دلیل این امر آن نیست که نهضت از گفتگو با ارتش اجتناب می‌کند: برای مثال، کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ می‌خواهد با ارتش و سایر گروه‌های مسلح گفتگوی فعال داشته باشد

خدمات داوطلبانه

نهضت بر خدمات داوطلبانه مبتنی است و میل به منفعت طلبی به هیچ عنوان در آن نقشی ندارد.

ندارد.

خدمات داوطلبانه از اصول اصلی نهضت است. کار ما باید با فداکاری و تعهد به اهداف بشردوستانه هدایت شود نه با میل به نفع مالی، اعتبار، جایگاه اجتماعی یا پیشرفت شخصی. این مسئله در مورد فعالیت‌های با حقوق و بی حقوق به یک اندازه صدق می‌کند: اگرچه پرسنل نهضت حقوق می‌گیرند، اما آنها با میل به کمک به افراد نیازمند انگیزه می‌گیرند.

این داوطلبی نوع دوستانه، به پایبندی بیشتر نهضت به سایر اصول کمک می‌کند. وقتی افراد به دنبال نفع شخصی نیستند و سازمان‌ها با منفعت‌طلبی هدایت نمی‌شوند، مردم اعتماد می‌کنند که اقدامات ما بدون توجه به فشارهای مالی انجام می‌شوند. فعالیت‌های داوطلبانه می‌توانند در ترویج انسجام اجتماعی و سلامت جامعه نیز نقش داشته باشد؛ این کار بسیار ارزشمند و در عین حال سنجیدن آن دشوار است.

منشأ خدمات داوطلبانه

در میدان جنگِ سولفرینو در سال ۱۸۵۹، هانری دونان، که کمبود خدمات پزشکی و تعداد سربازانی که به دلیل نبود مراقبت‌های پزشکی جانشان را از دست دادند، توجه او را جلب کرده بود این ایده به ذهنش خطور کرد که «به منظور مراقبت از مجروحین در زمان جنگ توسط داوطلبان مشتاق، فداکار و کاملاً واجد شرایط، جمعیت‌های امداد رسانی» تشکیل دهد. اگرچه اولین داوطلبان صلیب سرخ در میدان‌های جنگ یا نزدیک آنها فعالیت می‌کردند اما در حال حاضر آنها بسیاری از امور رفاه اجتماعی و پزشکی در زندگی روزمره و پس از بلایای طبیعی را انجام می‌دهند.

S. Ryan/International Federation

داوطلب جمعیت صلیب سرخ هند در حال صحبت با مردی مبتلا به سل، بخشی از برنامه‌ای برای کمک به بیماران جهت ادامه‌ی درمانشان.

خدمات داوطلبانه

هر روز، در سرتاسر جهان، مردم وقت و انرژی‌شان را صرف کمک رایگان به دیگران می‌کنند. آنها به دیدن افراد سالمند در خانه‌های سالمندان می‌روند، در خون دادن به مردم کمک می‌کنند و برای قربانیان آتش‌سوزی منازل پتوهای گرم می‌آورند. داوطلبان در شرایط اضطراری کمک‌های اولیه ارائه می‌دهند و گاهی اوقات اقدامات بسیار دلیرانه‌ای انجام می‌دهند. آنها روزها، هفته‌ها و گاهی اوقات حتی سال‌ها زمان صرف ساختن سرپناه و حمایت از جوامع در مقابل بیماری‌های عفونی می‌کنند.

تخمین زده شده در نهضت ۱۷ میلیون داوطلب وجود دارد. در مطالعه‌ای که اخیراً فدراسیون بین‌المللی انجام داده ارزش اقتصادی این خدمات بیش از ۶ میلیارد دلار آمریکا در سال برآورد شده است. اما داوطلب شدن به پول ارتباطی

چون داوطلبان صلیب سرخ و هلال احمر اغلب مواقع اهل کشورها و جوامع متأثر از بحران هستند وقتی مردم به کمک نیاز دارند اغلب مواقع این افراد اولین کسانی‌اند که در صحنه حاضر می‌شوند. (تصویر) اعضای جمعیت صلیب سرخ اوکراین از فردی که در ناآرامی مدنی مجروح شده مراقبت می‌کنند.

Ukraine Red Cross

و مقبولیت در جامعه‌شان، در صورت وقوع بحران نقش پراهمیت پاسخگویی و تسهیل‌کنندگی را به آنها می‌دهد. اگر همه‌ی اقشار سیاسی، مذهبی و اجتماعی از داوطلبان حمایت نکنند، جمعیت ملی نمی‌تواند اعتماد همه‌ی طرف‌ها را جلب کند که برای دسترسی به تمام قربانیانِ مخاصمات مسلحانه ضروری است. به علاوه، داشتن شبکه‌ی پرشوری از داوطلبان باعث می‌شود جمعیت‌های ملی از دغدغه‌ها و آرزوهای همه‌ی اقشار جامعه، پیر و جوان، فقیر و غنی، مطلع باشند.

فعالیت‌های داوطلبانه بین جوانان، منبع امید برای داشتن جامعه‌ای آرام‌تر و منسجم‌تر است چون این کار افرادی با وابستگی‌ها و پیشینه‌های مختلف را برای رسیدن به آرمانی مشترک با هم متحد می‌کند. در مناطق متأثر از خشونت، فقر و مراقبت‌های بهداشتی ضعیف، داوطلبان محلی می‌توانند نقش مثبتی در جامعه داشته باشند.

در نهایت، برنامه‌های داوطلبانه در بسیاری از کشورها بخشی از آموزش شغلی و بستری برای ترویج انسجام اجتماعی در کشورهایی هستند که فرصت‌های این چنینی کمی دارند.

کمک کرد اعتماد به نفس‌شان را مجدداً کسب کنند و زندگی‌شان را به حالت عادی بازگردانند من احساس ارزشمندی می‌کنم.»

این داوطلب جمعیت صلیب سرخ شیلی در جستجوی بازماندگان زلزله است؛ این کار، نمونه‌ای از روح داوطلبی را نشان می‌دهد.

Chilean Red Cross

هنوز مرتبط است؟

آیا داوطلب شدن هنوز الگوی مرتبطی برای رسیدگی به پیامدهای مخاصمات و بلایای طبیعی و همچنین مشکلات فراوان اجتماعی، اقتصادی و بهداشتی که بر جامعه‌ی مدرن تأثیر می‌گذارند است؟ ما این طور فکر می‌کنیم. اگرچه این مفهوم نمی‌تواند و نباید تنها راه‌حل اصلی این مشکلات محسوب شود، اما می‌تواند تأثیر قابل توجهی داشته باشد. اولاً، در بسیاری از کشورها، دولت‌ها فاقد منابع، زیرساخت یا اراده‌ی سیاسی لازم برای پاسخگویی به بسیاری از این مشکلات هستند. و حتی در کشورهایی که دولت عمدتاً یا کاملاً سلامت و رفاه مردم را تأمین می‌کند یا در کشورهایی که جمعیت‌های ملی‌شان تعداد زیادی پرسنل آموزش‌دیده و ماهر دارند که در ازای این کار حقوق می‌گیرند، در ارائه‌ی خدمات خلأهایی وجود دارد که باید پر شوند.

کارکنان بهداشت هر چقدر هم که ماهر و فداکار باشند همیشه آسیب‌هایی هست که فقط داوطلبان آشنا با شرایط محلی می‌توانند آنها را تشخیص دهند. اگرچه هدف از خدمات داوطلبانه جایگزینی نیروی کار حقوق‌بگیر یا خدمات دولتی نیست اما در بسیاری از جاها اگر قرار باشد در ازای همه‌ی کارهایی که داوطلبان انجام می‌دهند پولی پرداخت شود تعداد قابل توجهی از مردم کمکی دریافت نخواهند کرد.

به علاوه، این حقیقت که داوطلبان صلیب سرخ و هلال احمر کارکنان دولت نیستند و طبق دستورآن فعالیت نمی‌کنند احتمالاً اعتماد زنان و مردانی که به کمک نیاز دارند را جلب می‌کند. یک بنیاد قوی

یکی از نقاط قوت نهضت، شبکه‌ی وسیع داوطلبانی است که ریشه در جوامع محلی‌شان دارشته و در عین حال از مقامات محلی یا دغدغه‌های سیاسی مستقل‌اند. دانش آنها از شرایط محلی

اصل خدمات داوطلبانه به مردم انگیزه می‌دهد برای بهبود سلامت و رفاه جوامع محلی، هم در دوران آرامش و هم در زمان بحران، در طولانی مدت در کارهای روزمره مشارکت کنند. (تصویر) داوطلبان صلیب سرخ و روستاییان در شهرک قرنطینه‌شده‌ای در گینه برای بهبود بهداشت و کاهش شیوع بیماری‌های عفونی در حال کمک به پاکسازی منطقه‌ی بندری روستا.

T. Trenchard/International Federation

• ادویگ مارینا که کارآموز پرستاری در بانگوی، در جمهوری آفریقای مرکزی، است داوطلب اصلی برای ارائه‌ی حمایت روانی - اجتماعی در جمعیت صلیب سرخ آفریقای مرکزی است. او می‌داند خانواده‌ها چگونه از مخاصمه رنج می‌برند. پس از این که خانه‌ی او غارت و ویران شد برادر کوچک‌ترش کشته و خانواده‌اش بی‌خانمان شدند. یک بار، وقتی به اردوگاه بی‌خانمان‌ها که ادویگ در آن کار می‌کرد حمله شد چیزی نمانده بود او دست از انجام فعالیت‌های بشردوستانه بردارد.

«به مردم اطرافم نگاه کردم و دلم به رحم آمد. آنها که دو بار بی‌خانمان شده بودند، بیش از پیش به من نیاز داشتند. از آن به بعد هرگز به گذشته فکر نکرده‌ام. به نظر من داوطلب شدن نوعی ندای درونی است و وقتی یک بار داوطلب شویم، برای همیشه داوطلب خواهیم بود.»

• اگرچه طی درگیری یمن در سال ۲۰۱۴ آلا سهیم افسر عملیات صحرایی در تیم جراحی سیار کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ در عدن بود و حقوق می‌گرفت اما فداکاری او نمونه‌ای از روح داوطلبی است. او بیست و چهار ساعت شبانه‌روز در بیمارستان جمهوری کار می‌کرد تا علیرغم نزاع و بمباران‌هایی که در همه طرف رخ می‌دادند بیمارستان دایر باشد.

«به دلیل وجود ایست بازرسی‌ها نمی‌توانستم به خانه بروم و می‌ترسیدم اگر آن جا را ترک کنم نتوانم به بیمارستان که در آنجا به من نیاز داشتند برگردم. به عهده داشتن مسئولیت بیمارستان و برنامه‌ی پاسخ اضطراری آن در بحبوحه‌ی نزاع سنگین، چالش بزرگی بود. من به موفقیت‌هایمان افتخار می‌کنم. ما توانستیم در یک ماه ۸۰۰ مجروح جنگی را درمان کنیم.»

فعالیت‌های داوطلبانه به مردم امید و حس هدفمندی می‌دهند. (تصویر) داوطلبان جمعیت صلیب سرخ کریباتی در جشنی پس از پایان دوره‌ی کارآموزی کمک‌های اولیه به همراه مربی‌شان.

یگانگی

در هر کشور فقط یک جمعیت صلیب سرخ یا هلال احمر می‌تواند وجود داشته باشد. این جمعیت باید به روی همه باز باشد و فعالیت‌های بشردوستانه‌اش را در سرتاسر قلمرویش انجام دهد.

ممکن است اصل یگانگی تقریباً عادی تلقی شود اما این اصل بیش از آن است که در نگاه اول به نظر می‌رسد. این اصل برای کسب اطمینان از این نکته ضروری است که اصول بنیادین بی‌طرفی، بی‌غرضی، جهان‌شمولی و استقلال رعایت می‌شوند. این شرط که باید فقط یک جمعیت ملی وجود داشته باشد که همه‌ی قلمروی هر دولت را پوشش دهد بدین معناست که این جمعیت باید شعبه‌هایش را در همه‌ی نقاط کشور حفظ کند. این شرط که جمعیت ملی باید به روی همه باز باشد به این معناست که نیروی کار آن باید نمایانگر همه‌ی گروه‌های کشور باشد. این عوامل احتمال این که جمعیت ملی بتواند در مناقشات داخلی بی‌طرف بماند را تا حد زیادی افزایش می‌دهند و این جمعیت می‌تواند در مواقع نیاز به همه‌ی نقاط کشور کمک مؤثر و بی‌غرض ارائه دهد.

اصل یگانگی به این معناست که نهضت به روی همه باز است. برای مثال، زندانیان در چند زندان ایرلند به صلیب سرخ این کشور پیوسته‌اند. اصول بنیادین، محور کار آنهاست و به هم‌زندان‌ها امکان می‌دهد به خدمات بهداشتی دسترسی کامل داشته باشند و از خشونت جلوگیری شود.

تنها جمعیت ملی در کشور

به همین دلیل، حکم دولتی یا قوانینی که جمعیت ملی را به رسمیت می‌شناسد معمولاً بیان می‌کند که این جمعیت تنها جمعیت ملی صلیب سرخ یا هلال احمر است که می‌تواند فعالیت‌هایش را در قلمروی ملی انجام دهد.

صرف نظر از خطر سردرگمی مردم، اگر چند انجمن وجود داشت که کارهای یکسانی انجام می‌داد این خطر هم بود که آنها نمایانگر جوامع مختلف در کشور باشند، و از این رو توانایی‌شان در بی‌غرضی، بی‌طرفی و مستقل ماندن کاهش یابد.

عدم تبعیض در عضوگیری

قدرت جمعیت ملی از استقبال از تنوع و عضوگیری گسترده ناشی می‌شود. بنابراین ضروری است که این جمعیت به روی همه باز باشد و این امر در شورای حکام آن منعکس شود. این مسئله در اساس‌نامه‌های نهضت نمایان می‌شود که از جمعیت ملی می‌خواهد «بدون توجه به نژاد، جنسیت، طبقه‌ی اجتماعی، مذهب یا عقاید سیاسی عضو داوطلب و پرسنل بگیرد».

اگر جمعیت ملی به دنبال برخورداری از اعتماد مردم است، که بدون آن انجام مؤثر رسالتش ممکن نیست، باید از همه‌ی گروه‌های قومی و اجتماعی کشور عضو بگیرد. فعالیت‌های این جمعیت نباید به حمایت از طبقه‌ی ثروتمندان متمرکز شود. جمعیت ملی باید هم به روی جوامع روستایی و هم جوامع شهری باز باشد. وقتی این جمعیت از حمایت کامل همه‌ی اقشار جامعه برخوردار باشد برای مقاومت در مقابل فشار بیرونی که ممکن است استقلال یا مأموریت بشردوستانه‌ی بی‌غرض آن را تضعیف کند هم ابزار و هم اختیار لازم را کسب می‌کند.

عدم تبعیض در جذب نیرو به ویژه در کشورهایی اهمیت دارد که در آنها جوامع بنا به دلایل سیاسی، نژادی یا مذهبی با هم مخالف‌اند. جمعیت ملی نباید رنگ سیاسی یا ایدئولوژیکی به خود بگیرد و تبلیغات و جذب داوطلب باید در آن فراگیر باشد.

اصول مرتبط به هم: اصل یگانگی چگونه با سایر اصول بنیادین مرتبط است؟

اصول بنیادین ارتباط نزدیکی با هم دارند، و هر اصل برای این که کاملاً تحقق یابد به اصول دیگر وابسته است.

Red Cross of Montenegro

اصل یگانگی مستلزم این است که جمعیت ملی در سرتاسر کشور فعالیت کند. (تصویر) داوطلبانی از صلیب سرخ مونته‌نگرو در حال کمک‌رسانی به افرادی که در مناطق دوردست در سرمای شدید و ناگهانی گرفتار شده‌اند.

پوشش دادن کل قلمرو

این شرط که جمعیت ملی کل قلمروی کشورش را پوشش دهد برای کسب اطمینان از این است که بعضی مناطق به خاطر مناطق دیگر مورد بی توجهی قرار نگیرند - نقض اصل بی غرضی. ممکن است این مسئله در بعضی از مخاصمات داخلی، که در آنها بخش بزرگی از قلمرو دور از دسترسی جمعیت ملی است، دشوار باشد. اگرچه ممکن است چنین شرایطی در بعضی موارد به رسمیت شناخته شدن جمعیت ملی توسط نهضت را تحت تأثیر قرار دهد اما نباید مانع نهضت در برقراری روابط مؤثر و مفید با سازمان مربوطه و کمک به آن در انجام فعالیت‌های بشردوستانه‌اش شود.

اصول در عمل: یگانگی: بنیانی برای استقلال

کمی بعد از این که سودان جنوبی مستقل شد درگیری ویرانگری در گرفت. وقتی تنش‌ها بالا گرفتند، ارائه‌ی کمک بشردوستانه به میلیون‌ها غیرنظامی که بین جناح‌های متخاصم گرفتار شده بودند چالش بزرگی بود.

اما صلیب سرخ سودان جنوبی توانست، تا حدودی به کمک قانونی که دولت این کشور تصویب کرد و آن را به عنوان یکنهاد بشردوستانه‌ی مستقل، بی‌غرض و بی‌طرف به رسمیت شناخت، پیش برود. دولت پذیرفت که جمعیت ملی طبق اصول بنیادین عمل کند و در تصمیم‌گیری در مورد نحوه‌ی انجام عملیاتش مستقل باشد. مستقل شناخته شدن، برای کمک به مردم در همه‌ی نقاط کشور بسیار مهم بود.

آقای لُبر، دبیر کل صلیب سرخ سودان جنوبی، می‌گوید: «وقتی دولت یا گروه‌های مسلح تلاش کردند در عملیات کمک‌رسانی دخالت کنند، پرسنل و داوطلبان یادآور شدند که همه‌ی اعضای پارلمان، که نماینده‌ی تمام نقاط کشور و تمام گروه‌های قومی هستند، این قانون را امضا کرده‌اند.» «این بدان معنا نیست که کارها برای داوطلبانی که در مناطق متأثر از تنش و خشونت شدید فعالیت می‌کنند همیشه خوب پیش می‌رود. اما این قانون برای اثبات حقانیت‌شان دلیل مستحکمی به آنها می‌دهد.»

ممکن است بسیاری از جمعیت‌های ملی به دلیل درگیری از هم پاشیده باشند. اما این اتفاق در سودان جنوبی رخ نداد. اعضا، پرسنل و داوطلبان در ارائه‌ی کمک‌های اضطراری متحد بودند. آقای لُبر گفت: «شورای حکام ما و هیئت‌های شعب ما باید نمایندگان از گروه‌های قومی مختلف داشته باشند.» «وقتی مردم می‌بینند کسی نماینده‌ی آنهاست - و همه نماینده دارند - در آنها حس تعلق ایجاد می‌شود. آنها احساس می‌کنند جمعیت ملی از آن خودشان است.» این حس یگانگی، به جمعیت ملی کمک می‌کند به شکل یک بدنه منجسم عمل کند و ارائه‌ی کمک بشردوستانه‌ی بی‌غرض را به نیازمندترین افراد، صرف‌نظر از قومیت‌شان، امکان‌پذیر می‌کند.

داوطلبان صلیب سرخ سودان جنوبی در حال یادگیری کمک‌های اولیه.

جهان شمولی

نهضتی که در آن همه‌ی جمعیت‌ها موقعیت برابر، و در کمک به یکدیگر مسئولیت‌ها و وظایف یکسانی دارند، جهانی است.

فدراسیون بین‌المللی، جمعیت‌های ملی و کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ در بحران‌ها همکاری و هر کدام طبق مأموریت‌شان نقشی ایفا می‌کنند. (تصویر) نماینده‌ی فدراسیون بین‌المللی با مردی که به دلیل نزاع در اوکراین آواره شده صحبت می‌کند.

S. Ryan/International Federation

جهان‌شمولی نهضت هر سال وقتی داوطلبان از سرتاسر دنیا در سولفرینوی ایتالیا دور هم جمع می‌شوند به معرض نمایش گذاشته می‌شود. بیش از ۱۵۰ سال پیش جنگ سولفرینو الهام‌بخش ایجاد این نهضت شد.

J. C. Charrois/International Federation

جهان‌شمولی

همبستگی نهضت به ویژه پس از سوانح ناگهانی در مقیاس وسیع یا در زمان جنگ که ما برای مردم و جمعیت‌های ملی در کشورهای متأثر کمک بسیج می‌کنیم آشکار است. اما همبستگی جهانی به زمان بحران محدود نیست. نهضت در زمان صلح نیز برای توسعه و تقویت جمعیت‌های ملی، به ویژه جمعیت‌های ملی نوپا یا جمعیت‌های ملی در کشورهای کم‌درآمد با منابع کمتر، فعالیت می‌کند. حمایت از آنها برای حفظ برابری و احترام متقابل به عهده‌ی جمعیت‌های مرفه‌تر یا باتجربه‌تر است.

اصل جهان‌شمولی مستلزم این است که کل نهضت برای کمک به آسیب‌پذیرترین افراد با یکدیگر همکاری کنند. (تصویر) پرسنل کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ و صلیب سرخ فیلیپین در حال ارزیابی تأثیر درگیری بین شورشیان مسلح و نیروهای دولت در زامبوانگا.

ICRC

با اصل آخر به اصل اول بازمی‌گردیم. تصمیم به کاهش درد و رنج انسان‌ها «هر جا که باشد» مستلزم پاسخ جهانی است. اگر ما بخش‌های معینی از دنیا یا قسمت‌هایی از اجتماع‌مان را نادیده بگیریم نمی‌توانیم ادعا کنیم به کاهش درد و رنج انسان‌ها کاملاً متعهدیم.

تعهد بشردوستانه‌ی ما باید فراتر از موانع سیاست، نژاد و مذهب باشد. همبستگی جهانی از اصل بشردوستی جدانشدنی‌ست و از طریق اصل جهان‌شمولی نشان داده شده‌است. به همین دلیل در نهضت، هر جمعیت ملی موظف است در مواقع نیاز از جمعیت‌های وابسته‌اش حمایت کند و به کمک آنها برود.

جهان‌شمولی نهضت در جمعیت‌های ملی ما، که تقریباً در همه‌ی کشورها وجود دارند، کاملاً آشکار است. اگرچه کشورهای معدودی هنوز جمعیت ملی صلیب سرخ یا هلال احمر ندارند - یا جمعیت‌هایی دارند که هنوز به عنوان عضو کامل نهضت به رسمیت شناخته نشده‌اند - اما در سال ۲۰۱۵، ۱۸۹ کشور جمعیت ملی داشتند.

اگرچه در اصل جهان‌شمولی به صراحت به فدراسیون بین‌المللی یا کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ اشاره نمی‌شود اما این دو سازمان، مظهر جهان‌شمولی نهضت هستند. فدراسیون بین‌المللی همکاری بین جمعیت‌های ملی را تسهیل و تشویق می‌کند و پس از وقوع بلاهای طبیعی کمک‌های امدادسانی بین‌المللی را هماهنگی می‌کند. کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ نیز در هر کشوری که در آن مخاصمه مسلحانه و خشونت شدید درگرفته و نیازمند پاسخ بشردوستانه است فعالیت می‌کند.

چالش‌های پیش روی جهان شمولی

اصل جهان‌شمولی نیز چالش‌هایی برای نهضت ایجاد می‌کند. برای مثال، همه‌ی جمعیت‌های ملی برای پیوستن به نهضت یا ماندن در آن باید به اصول بنیادین پایبند باشند. اما آیا نهضت برای این که حتی‌الامکان بین‌المللی مانده و به روی همه باز باشد باید به آنها کمی آزادی عمل دهد؟ یا اگر جمعیت‌های ملی به اصول کاملاً پایبند نباشند باید کنار گذاشته شوند، حتی اگر این کار توانایی نهضت برای فعالیت در بعضی کشورها را به خطر بیندازد؟ نهضت باید تک‌تک شرایط را به دقت ارزیابی کند تا راهکار مناسبی بیابد.

اگرچه حد معینی از انعطاف‌پذیری، شکیبایی و درک متقابل بهایی است که باید برای حفظ جهان‌شمولی نهضت پرداخته شود اما بعضی از مصالحه‌ها غیرقابل قبول‌اند: هر جمعیت ملی که مدام اصل بشردوستی را نقض کند یا فعالیت‌هایش عمداً مغرضانه باشند با این اقداماتش خود را از نهضت جدا می‌کند.

اصل جهان‌شمولی مستلزم این است که جمعیت‌های ملی همبستگی و حمایت‌شان را طوری ارائه دهند که سایر مؤلفه‌های نهضت (به ویژه جمعیت‌های ملی در کشورهای دچار بحران) را تضعیف نکنند. جمعیت ملی هر چقدر هم که حسن‌نیت داشته باشد اگر به صورت یک جانبه و بدون اجازه در قلمروی دیگری دخالت کند ممکن است منجر به سردرگمی شود و یگانگی، جهان‌شمولی و استقلال جمعیت ملی آن کشور را کاهش دهد.

درست همانطور که ممکن است نقص یا حذف یکی از ارکان نهضت کل «خانواده» را تحت تأثیر قرار دهد موفقیت هر رکن و اعتبار و قدرت شبکه‌ی بین‌المللی می‌تواند همه‌ی ما را ارتقا دهد. جهان‌شمولی بی‌نظیر این شبکه، منبع ارزشمندی برای کل بشریت است که باید با رعایت هر هفت اصل اساسی از آن حمایت و پاسداری شود.

این نهضت قصد دارد درد و رنج انسان‌ها را «هر جا که باشند» کاهش دهد. جمعیت‌های ملی، که تقریباً در همه‌ی جای دنیا حضور دارند و با همبستگی با همدیگر فعالیت می‌کنند، جهان‌شمولی نهضت را انعکاس می‌دهند.

حالت برابر

برابری، احترام متقابل و حس مسئولیت‌پذیری مشترک برای اقدام بشردوستانه‌ی جهانی ضروری‌اند. به علاوه، این ارزش‌ها همان چیزی هستند که به شبکه‌ی بین‌المللی بسیار متنوع ما امکان می‌دهند طبق اصول بنیادین بشردوستی، بی‌غرضی و یگانگی (اغلب مواقع تحت فشار شدید) به شکلی کارآمد عمل کنند.

تنوع برای هویت و رسالت نهضت ضروری است. این تنوع هم از ریشه‌های فرهنگی ارکان آن در سرتاسر جهان (جمعیت‌های ملی، فدراسیون بین‌المللی و کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ) و هم از این که مسئولیت‌ها چگونه بین مأموریت‌های مختلف آنها تقسیم شده‌اند نشأت می‌گیرد. برای تضمین برابری، نهضت با قوانین داخلی هدایت می‌شود تا در تصمیم‌گیری‌های کلیدی که مسیر فعالیت‌های بشردوستانه‌ی آن را تحت تأثیر قرار می‌دهند به ارکان آن فرصت مشارکت داده شود. برای مثال، هر جمعیت ملی در مجمع عمومی فدراسیون، شورای نمایندگان نهضت و کنفرانس بین‌المللی صلیب سرخ و هلال احمر یک رای دارد.

(همانطور که در مقدمه در صفحه‌ی ۸۰ شرح داده‌ایم) این جهان‌شمولی در اصول بشردوستانه و قوانینی که از بیرون از نهضت نشأت می‌گیرند اما می‌توان منشأ آنها را در ابتکارات نهضت یافت نیز منعکس شده‌است.

حمایت‌های قانونی بین‌المللی که در اختیار افرادی که گرفتار مخاصمه هستند قرار می‌گیرند نمونه‌ای از این امر است. قانون بشردوستانه‌ی بین‌المللی و به ویژه چهار کنوانسیون ۱۹۴۹ ژنو (که عملاً همه‌ی دولت‌ها آنها را امضا کرده‌اند) فراتر از ویژگی‌های ملی و تفاوت‌های ایدئولوژیکی هستند. به همین دلیل ضروری است که جمعیت‌های ملی و کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ، که قانون بشردوستانه به صراحت مسئولیت‌های معینی به عهده‌شان می‌گذارد، در نشر اطلاعات در مورد این اسناد مهم جهانی، که از قربانیان جنگ حمایت می‌کنند، و افزایش تبعیت از آنها به دولت‌ها کمک کنند.

تقریباً همه‌ی کشورها در کنفرانس‌های بین‌المللی نهضت و شورای نمایندگان آن نماینده دارند.

اصول در عمل: داستان سوارتی: جهان‌شمولی در عمل

سوارتی، که گویا با منظره‌ی آخرالزمانی احاطه شده بود، نشست و بهت‌زده خیره شد. به روزنامه‌نگار گفت: «تکان‌دهنده‌ست. زبانه بند آمده.» چارچوب ساختمان‌های ویران در اطراف او منظره‌ی یکنواخت خرده‌سنگ‌ها، اتومبیل‌های فلزی مجاله و واژگون و قایق‌های محصور در خشکی را علامت‌گذاری کرده بودند.

پرستار جوان که یونیفرم صلیب سرخ ژاپن را به تن داشت برای کمک به افرادی که از زلزله‌ی ۹/۰ ریشتری جان سالم به در برده بودند با پنج همکارش به شمال شرق ژاپن سفر کرده بود- زلزله‌ای که در سال ۲۰۱۱ سونامی شدیدی را روانه‌ی جوامع ساکن در امتداد خط ساحلی توهوکو کرد.

این ویرانی خاطراتی از تجارب سوارتی در زادگاهش، اندونزی، را برای او زنده کرد. پس از آن که سونامی ۲۶ دسامبر سال ۲۰۰۴ شهر را نابود کرد، او با تیم امدادسانی به باندا آچه رسید.

حالا پس از هفت سال، سوارتی که عضو برنامه‌ی تبادل پرستاری در صلیب سرخ ژاپن بود بار دیگر به قربانیان سونامی کمک می‌کرد. تجربیات او در باندا آچه اراده‌اش را برای کمک افزایش داده بود. او گفت: «وقتی کشورم نیاز داشت کشورها و سازمان‌های زیادی، از جمله صلیب سرخ ژاپن، به ما کمک کردند.»

«سانحه می‌تواند در هر زمانی رخ دهد و هر کسی را تحت تأثیر قرار دهد بنابراین من به عنوان عضوی از صلیب سرخ کمک کردن به هر کسی که از سانحه‌ای متأثر است را- بدون توجه به قومیت، مذهب یا ملیت او- کاملاً وظیفه‌ی خودم می‌دانم.»

سوارتی، پرستار و داوطلب اندونزیایی، که در یکی از بیمارستان‌های صلیب سرخ ژاپن در توکیو کار می‌کند.

اصول به هم مرتبط

شاید هیچ چیز برای اقدام بشردوستانه چالش‌انگیزتر از جنگ داخلی نباشد. جنگ‌های داخلی حس تنفر را تشدید می‌کنند، جوامع را از هم می‌گسلند و همسایه‌ای را به جان همسایه‌ای دیگر می‌اندازند. با افزایش حملات و وقتی نواحی متنوع ترکیب چندفرهنگی‌شان را از دست می‌دهند اعضای بعضی از گروه‌ها برای این که در امان باشند فرار می‌کنند.

داوطلبانی که در چنین شرایطی کار می‌کنند باید اغلب مواقع در مقابل افرادی که می‌خواهند بدانند چرا داوطلبان «به دشمن کمک می‌کنند» از بی‌طرفی، بی‌غرضی و استقلال خود دفاع کنند.

این تعادل ظریف باید برقرار شود. طی درگیری طولانی در سوریه، جمعیت هلال احمر سوریه از طریق شعب محلی‌اش به جوامع نزدیک مانده اما در عین حال توانسته رابطه‌اش را با دولت حفظ کند تا بتواند از این طریق از ایست‌های بازرسی عبور کند. جمعیت ملی به کمک به شورشیان و نزدیکی بیش از حد به دولت متهم شده‌است.

زکی مالا عارف، یکی از داوطلبان جمعیت هلال احمر سوریه، می‌گوید: «ما با خطرات زیادی مواجه هستیم، اما به اصل بی‌طرفی متعهدیم.» او توضیح می‌دهد که بیشتر مؤسسات خیریه‌ی محلی در این منطقه به یکی از طرفین یا دیگری کمک می‌کنند، بنابراین مردم با مفهوم کمک بشردوستانه‌ی بی‌طرف و مستقل آشنا نیستند. «وقتی گروهی از ما می‌پرسد، «شما چه کسی هستید؟» ممکن است مشکلی ایجاد شود. باید به آنها بگوییم عضو جمعیت هلال احمر سوریه‌ایم و با این گروه یا گروه دیگری نیستیم.»

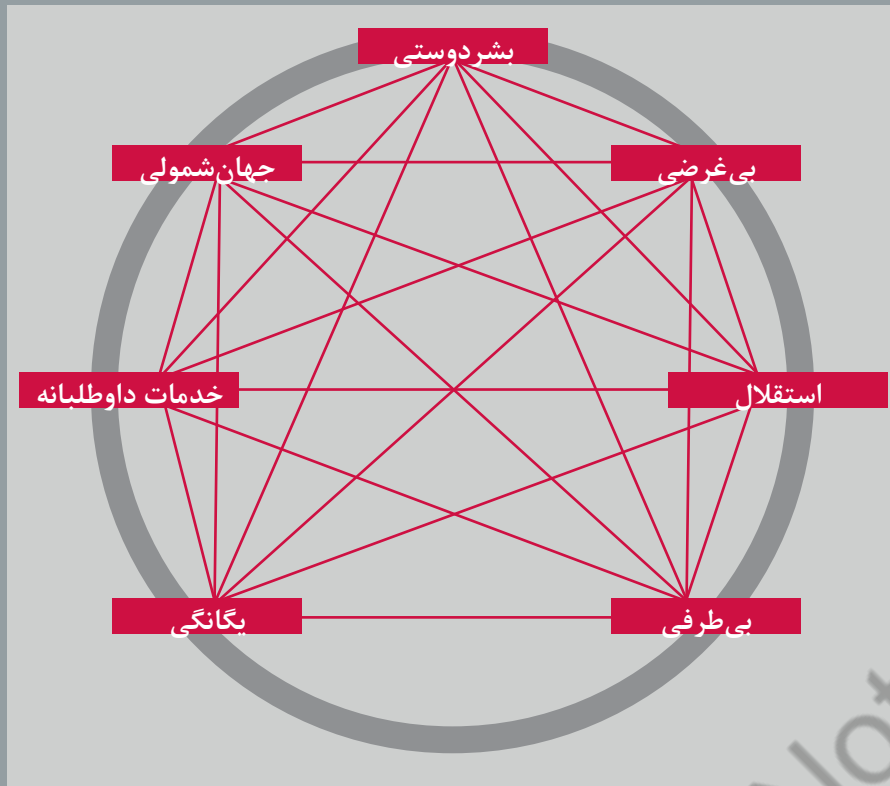
جمعیت ملی در دوران صلح

قبل از اینکه اولین گلوله‌ها طی اعتراضات خیابانی سال ۲۰۱۱ در سوریه شلیک شوند، جمعیت هلال احمر سوریه یک جمعیت ملی نسبتاً عادی بود که رابطه‌ی نزدیکی با دولت داشت. اما داوطلبان، کمی آمادگی داشتند. خشکسالی و سیل پناهندگان از عراق باعث شد گروه‌های داوطلبان در زمینه‌ی فعالیت‌های اضطراری تجربه کسب کنند. آموزش از سایر جمعیت‌های ملی، کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ و فدراسیون بین‌المللی زمین را برای پاسخ بی‌طرفانه و بی‌غرضانه در زمان وقوع جنگ داخلی فراهم کرد.

داوطلبان باید اصول بنیادین را رعایت کنند. (تصویر) داوطلبان جمعیت هلال احمر سوریه در حال ارائه‌ی کمک بشردوستانه طی درگیری جاری در این کشور.

اصول مرتبط به هم: اصول بنیادین چگونه به هم وابسته اند؟

بودن (یعنی کمک به کسانی که بیشترین نیاز را دارند، هر کسی و در هر جایی که باشند) ضروری است. جمعیت هلال احمر سوریه برای این که اصل بی‌غرضی را عملی کند باید نشان می‌داد اگرچه با دولت کار می‌کرد اما در درگیری بی‌طرف است. به علاوه، این جمعیت برای این که اصل بشردوستی را عملی کند به کمک داوطلبانه‌ی افراد در شعبش نیاز داشت. داشتن شعبه در همه‌ی نقاط کشوری که به شدت دچار چنددستگی شده و باز بودن به روی همه‌ی مردم سوریه (که طبق اصل یگانگی ضروری است) به جمعیت هلال احمر سوریه امکان داد به استقلال عملیاتی‌اش از همه‌ی طرفین درگیری تأکید کند، که این امر به نوبه‌ی خود به داوطلبان اجازه داد با بی‌غرضی و بی‌طرفی در هر طرف جبهه‌ی جنگ فعالیت کنند. به علاوه، چون جمعیت هلال احمر سوریه به شبکه‌ای جهانی متصل است، توانست نشان دهد به اهداف و آرمان‌های جهانی بشردوستانه پایبند است نه به برنامه‌های سیاسی محلی. از این لحاظ، یگانگی و جهان‌شمولی پیش‌شرط‌های لازم برای اقدام بشردوستانه‌ی بی‌غرض، بی‌طرف و مستقل را ایجاد کردند که همه‌ی طرفین درگیری می‌توانند به آن اعتماد کنند.

داوطلبان جمعیت هلال احمر سوریه با رعایت اصول بی‌طرفی و استقلال، اعتماد جوامع و جناح‌های سیاسی را جلب می‌کنند. بنابراین آنها می‌توانند خدمات بهداشتی مهم، مانند واکسیناسیون فلج اطفال (تصویر)، ارائه دهند.

جمعیت هلال احمر سوریه با این کار به استقلالش تأکید کرد. این جمعیت برای این که طبق اصل بشردوستی اقدام کند به دنبال این بود که بی‌غرض باشد و در هر جایی که بیشترین نیاز وجود داشت، چه در مناطق تحت کنترل دولت و چه در مناطق تحت کنترل گروه‌های مخالف دولت، کمک ارائه دهد. یکی از نکات مفید این بود که شعب جمعیت هلال احمر سوریه در سراسر کشور نماینده‌ی طیف وسیعی از جوامع متأثر از مخاصمه بودند، بنابراین اصول یگانگی، جهان‌شمولی و خدمات داوطلبانه به جمعیت هلال احمر سوریه امکان دادند عملکرد مؤثری داشته باشد.

هیچ میزان آمادگی یا پایبندی به اصول بنیادین، سپر کاملاً محکمی در زمان جنگ نیست. علیرغم پاسخ اصولی جمعیت هلال احمر سوریه به وحمایت از آن باعث شده این جمعیت ارائه‌دهنده‌ی اصلی کمک بشردوستانه در سوریه باشد.

عمل کردن بر طبق اصل بشردوستی مستلزم رعایت همه‌ی اصول است. اما توانایی بی‌غرض

نهضت صلیب سرخ و هلال احمر، وقتی با اصول ما هدایت می‌شود، برای کمک به مردم نیازمند تلاش بیشتری می‌کند. (تصویر) یکی از اعضای تیم اضطراری جمعیت هلال احمر فلسطین طی کولاک در غزه و کرانه‌ی غربی کمک‌های اولیه، پتو و سایر اقلام را حمل می‌کند.

مأموریت

کمیته بین‌المللی صلیب سرخ سازمانی بی‌غرض، بی‌طرف و مستقل است که رسالت صرفاً بشردوستانه آن حمایت از جان و کرامت قربانیان درگیری‌های مسلحانه و دیگر شرایط خشونت آمیز و امداد رسانی به آنهاست.

همچنین کمیته بین‌المللی صلیب سرخ تلاش می‌کند با ارتقا و ترویج حقوق بشردوستانه و اصول جهانی انسانی از درد و رنج انسان‌ها جلوگیری کند.

کمیته بین‌المللی صلیب سرخ که در سال ۱۸۶۳ میلادی (۱۲۴۲ ه.ش.) پایه‌گذاری شده، منشأ کنوانسیون‌های ژنو و نهضت بین‌المللی صلیب سرخ و هلال احمر است. این سازمان، هدایت و هماهنگی فعالیت‌های بین‌المللی نهضت در هنگام جنگ و دیگر شرایط خشونت آمیز را برعهده دارد.

Not for Sale

مأموریت

کمیته بین‌المللی صلیب سرخ سازمانی بی‌غرض، بی‌طرف و مستقل است که رسالت صرفاً بشردوستانه آن حمایت از جان و کرامت قربانیان درگیری‌های مسلحانه و دیگر شرایط خشونت آمیز و امدادسانی به آنهاست.

همچنین کمیته بین‌المللی صلیب سرخ تلاش می‌کند با ارتقا و ترویج حقوق بشردوستانه و اصول جهانی انسانی از درد و رنج انسان‌ها جلوگیری کند.

کمیته بین‌المللی صلیب سرخ که در سال ۱۸۶۳ میلادی (۱۲۴۲ ه.ش.) پایه‌گذاری شده، منشأ کنوانسیون‌های ژنو و نهضت بین‌المللی صلیب سرخ و هلال احمر است. این سازمان، هدایت و هماهنگی فعالیت‌های بین‌المللی نهضت در هنگام جنگ و دیگر شرایط خشونت آمیز را برعهده دارد.

International Federation
of Red Cross and Red Crescent Societies
فدراسیون بین‌المللی جمعیت‌های صلیب سرخ و هلال احمر
سوئیس، ۱۲۱۱ ژنو ۱۹، کدپستی ۳۰۳
T +41 22 730 42 22 E-mail: secretariat@ifrc.org www.ifrc.org

کمیته بین‌المللی صلیب سرخ
International Committee of the Red Cross
تهران، الهیه، خیابان شهید شریفی منش، بن بست آذر
جنب بیمارستان اختر، پلاک ۴
تلفن: ۴-۲۲۶۴۵۸۲۱ / فکس: ۲۲۶۰۰۵۳۴
وب سایت: ir.icrc.org
ایمیل: teheran@icrc.org
© کمیته بین‌المللی صلیب سرخ

ICRC